

Luceafărul

Săptămânal de cultură al **Uniunii Scriitorilor din România**
An XVI, Nr. 27-28 (816-817), Miercuri, 16 iulie 2008, 24 pagini. Preț: 3 lei

LECTURA



Apare cu sprijinul
Primăriei sectorului 2 București,
primar Neculai Onțanu

În acest număr:

DAN CRISTEA:

Cine ești tu?

ELIX NICOLAU:

Sexcursii de shopping

ION COCORA:

*Fănuș Neagu -
imaginație și pitoresc*

VIOREL MIREA:

*Poeme de dragoste
, moarte*

GELU NEGREA:

Clubul amazoanelor

DAN-EUGEN

DUMITRESCU:

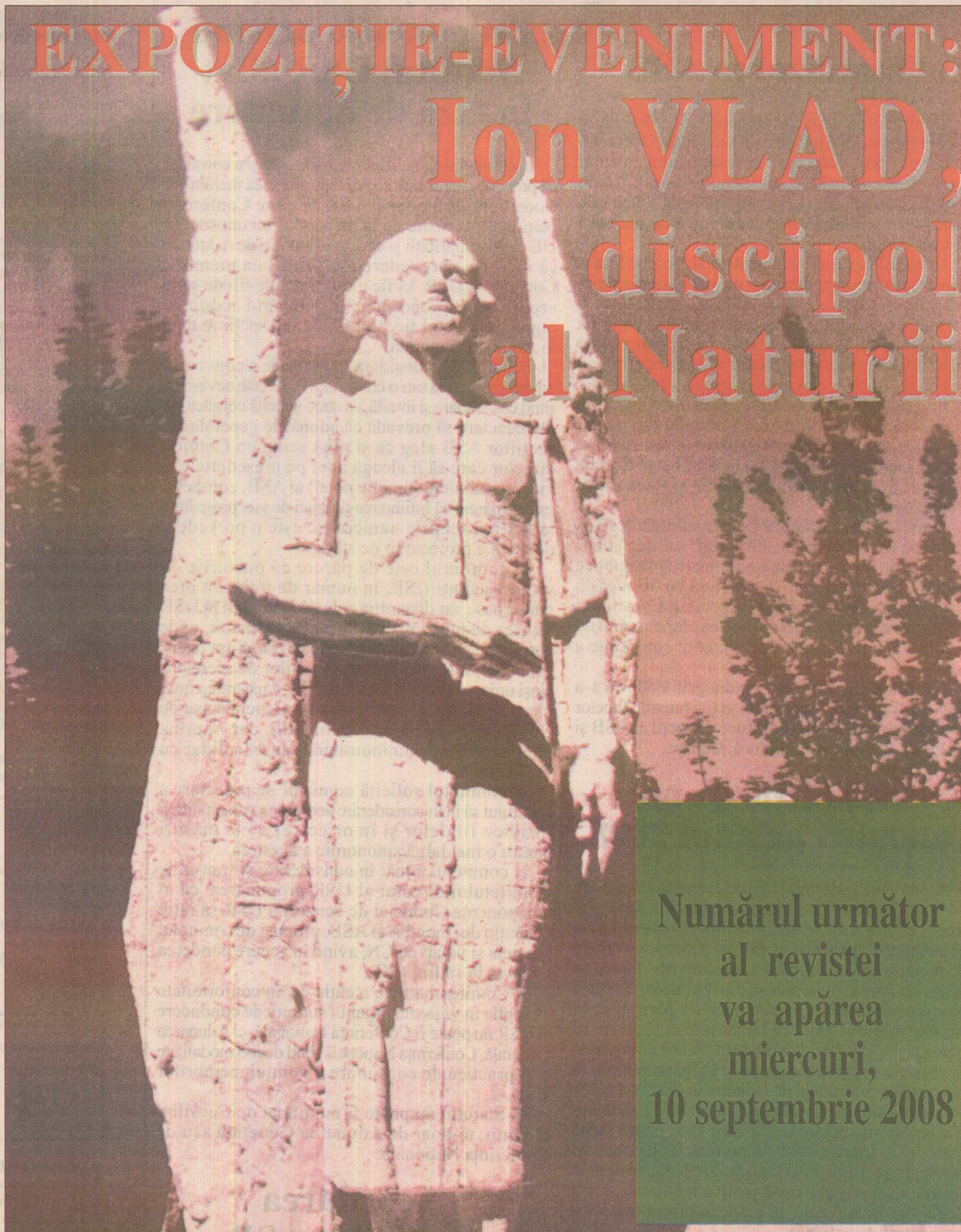
*Istorie literară
în anecdote*

DINTRE SUTE

DE CATARGE:

- *Adrian Diniș*
- *Simona Dumitrache*
- *Daniel Lăcătuș*

EXPOZIȚIE-EVENIMENT: Ion VLAD, discipol al Naturii



Numărul următor
al revistei
va apărea
miercuri,
10 septembrie 2008

LUCEAFĂRUL urează cititorilor
și colaboratorilor săi, tuturor scriitorilor români
VACANȚĂ PLĂCUTĂ!



5 948489 154001 1 26

Ședința Comitetului Director al Asociației Scriitorilor București

Marti, 8 iulie 2008, la sediul USR a avut loc o ședință a Comitetului Director al Asociației Scriitorilor București. În urma discuțiilor purtate, Comitetul director a hotărât:

Organizarea ASB

Comitetul solicită conducerii USR să asigure în continuare două posturi, de secretară și referent, la sediul ASB, salarizate corespunzător întrucât activitatea curentă a Asociației a devenit foarte bogată, cuprinzând numeroase proiecte și solicitările membrilor și aspiranților la calitatea de membru sînt tot mai mari.

În cazul birourilor secțiilor descompletate prin decesul unor membri sau prin misiuni ale altora în străinătate care îi pun în imposibilitate de a participa la ședințe, Comitetul a hotărât ca, pînă la următoarele alegeri, birourile să fie completate prin cooptarea membrilor care au obținut numărul de voturi următor celor aleși și, unde nu este posibil, să funcționeze cu numărul membrilor incomplet pînă la alegeri. Comitetul i-a cooptat din partea biroului secției Critică și istorie literară pe domnii Gabriel Dimisianu și Daniel Cristea-Enache în locul domnilor Mihai Zamfir și Alexandru Condeescu.

Comitetul l-a însărcinat pe președintele ASB să realizeze lista membrilor „dispăruți” sau neplătitori de cotizație, să trimită din nou somații și să publice lista pe situl ASB și USR, urmînd ca de această dată, cei care nu răspund să fie propuși Consiliului USR spre excludere, pentru a avea clar numărul de membri activi înaintea unei viitoare conferințe a USR.

Comitetul amintește conducerii USR că s-a discutat și aprobat de principiu în Comitetul Director al USR retribuirea președinților de secții ai ASB și că lucrul acesta nu a fost încă realizat.

Validările de noi membri pe anul 2008

Comitetul a constatat că unele dosare de validare au fost prezentate comisiei centrale fără a fi trecut prin birourile secțiilor, lucru dovedit prin confruntarea listei de validări cu procesele verbale de predare de la ASB către comisie. Alte dosare au ajuns la comisie incomplete, deși ele au fost predate în stare completă. La acest punct a participat ca invitat domnul Mircea Ghițulescu, secretar al comisiei de validare. Comitetul a hotărât ca dosarele nevalidate de birourile secțiilor să fie amîinate și să parcurgă tot procedeu de validare în sesiunea 2009. În această situație se află dosarele a șase candidați. S-a hotărât ca nici un dosar care va fi primit după data de 15 martie 2009 să nu mai fie discutat în birourile secțiilor în sesiunea 2009. Această dată limită va fi popularizată pentru a nu mai exista dosare întîrziate care să eludeze prima treaptă a procedurii de validare.

S-a hotărât să se realizeze fișe ale candidaților și să se urmărească permanent și riguros realizarea proceselor verbale. Președintele ASB a anunțat că toate dosarele primite după 15 martie 2008 au acum fișe și sînt ordonate pentru a fi prezentate în sesiunea 2009.

S-a propus ca activitatea de evaluare a dosarelor

să fie retribuită, eventual dintr-o taxă cerută candidaților, procedeu curent în învățămînt și în alte forme de atestare. Propunerea va fi transmisă către Comitetul Director al USR.

Propunerile privind Statutul USR aflat în fază de dezbatere

a. comitetul a analizat articolele sale și a constatat că procedura prin care se prevede alegerea membrilor Consiliului Național al USR de către Conferința Națională se abate de la principiul recunoscut în UE al subsidiarității și cere comitetului de redactare să modifice prevederea în sensul ca membrii Consiliului USR să fie aleși direct de filiale și de secțiile ASB proporțional cu numărul acestor și numai prin votul fiecărei filiale sau secții reunite în Adunare Generală.

b. comitetul consideră că ideea de a convoca o adunare generală sau o conferință ASB este neviabilă, fiind costisitoare și inutilă, ca atare solicită comitetului de redactare să prevadă că adunările generale ale secțiilor ASB aleg ca și pînă acum un Comitet director care să îi aleagă apoi pe președintele și vicepreședintele (funcție nouă) ai ASB, comitetul este de părere că înființarea funcției de vicepreședinte la ASB și secțiile numeroase este o prevedere pozitivă a proiectului de statut.

c. comitetul este de părere că posturile de vicepreședinți USR, în număr de trei, sînt prea numeroase, iar dispariția celor de secretari ai USR va crea disfuncționalități în cadrul Uniunii, unde personalul cu atribuții strict tehnice este și așa redus, solicită așadar menținerea funcțiilor de secretari, aleși uninominal de Consiliul USR și păstrarea unui vicepreședinte ales de Adunarea Generală sau de Conferință sau chiar de Consiliu, dar în urma unei candidaturi uninominale, nu în solidar cu Președintele.

d. comitetul solicită comisiei de redactare a statutului să ia în considerare acordarea personalității juridice filalelor și în orice caz să ia măsuri pentru o mai largă autonomie a acestora.

e. comitetul a luat în considerare și transmite Comitetului Director al USR propunerea ca în componența Comisiei de cenzori a USR să intre cel puțin doi membri ai ASB, propuși de comitetul acesteia și votați de CN, avînd în vedere ponderea acesteia în cadrul USR.

f. Comitetul atrage atenția ca, în conformitate cu legile în vigoare, organul suprem de conducere al USR nu poate fi Conferința Națională, ci Adunarea Generală, Conferința Națională fiind doar o modalitate mai practică de consultare a voinței membrilor USR.

d. Statutul nu poate fi modificat de Consiliul Uniunii, ci doar de Adunarea Generală sau de Conferința Națională.

Acordarea premiilor ASB

Comitetul director al ASB l-a însărcinat pe președintele ASB să convoace juriul asigurînd completarea componenței sale și să realizeze procedura de jurizare pentru premiile ASB în cursul lunii septembrie 2008.

Luceafărul

Director:

Dan CRISTEA

Secretar general de redacție:

Gelu NEGREA

Redacția:

Horia GÂRBEA, Stelian TĂBĂRAȘ

Concept layout: Adrian BALTAG – www.dtp-factory.ro

DTP: Ionela STANCIU

Revistă de cultură

Editor: Fundația Luceafărul

ISSN – 1220-627X

Coordonator pre-press: Alexandru FARCAȘ

Administrație, difuzare: Eugen CRIȘAN

Tipărit la CROMOMAN

Revista „Luceafărul” este membră a Asociației Revistelor, Imprimeriilor și Editurilor Literare (A.R.I.E.L.)

Adresa redacției: Calea Victoriei, nr. 133, București, sector 1

Tel./Fax: (021)-212.79.94 ; Tel: (021)-312.96.93

email: fundatia_luceafarul@yahoo.com

www.fundatialucaefarul.ro

www.revistalucaefarul.ro

Banca Comercială Română – Sucursala Sector 1, București

Cont Lei: RO17RNCB0072049692900001

Cont Euro: RO33RNCB0072049692900004,

COD SWIFT: RNCB - ROBU

IMPORTANT! Colaboratorii ne pot trimite materiale doar în format electronic și culese cu semne diacritice!

Reguli generale de corespondență cu redacția: Manuscrise nesolicitate și nepublicate nu se înapoiază. Textele trimise către rubrica *Poșta redacției* vor purta pe plic mențiunea respectivă.

Conform prevederilor Statutului, Uniunea Scriitorilor din România nu răspunde pentru politica editorială a publicației și nici pentru conținutul materialelor publicate. Revista „LUCEAFĂRUL” promovează diversitatea de opinii, iar responsabilitatea afirmațiilor cuprinse în paginile sale aparține autorilor articolelor.

DIFUZARE

Revista „Luceafărul” poate fi cumpărată de la chioșcurile RODIPET și IMPACT din București și din țară. În București mai poate fi găsită la librăria de la Muzeul Literaturii.

ABONAMENTE revista „LUCEAFĂRUL”

● Abonamente se pot face la toate sucursalele RODIPET și POȘTA ROMÂNĂ. Revista „Luceafărul” este înscrisă în Catalogul Publicațiilor RODIPET la nr. 2048. În Catalogul de Presă/2008 editat de Poșta Română găsiți revista „Luceafărul” cu nr. de cod 19365, la capitolul 6, pag. 48.

● Vă mai puteți abona, de asemenea, prin S.C. ORION PRESS IMPEX 2000 S.R.L., O.P. 77, C.P. 19, București, Sector 3, telefon/fax: (021)-610.67.65 sau (021)-210.67.87.

● Se pot face abonamente și direct la Fundația „Luceafărul”, expediind banii prin mandat postal sau prin ordin de plată în contul RO17RNCB0072049692900001, BCR – Sucursala Sector 1, București și trimițând apoi o copie după dovada plății abonamentului pe adresa fundației, Calea Victoriei, Nr. 133, București, Sector 1 sau prin e-mail la fundatia_luceafarul@yahoo.com împreună cu Talonul de abonare completat.

 | Nume Prenume |
 | Compania Cod fiscal |
 | Str., Nr., Bloc , Scara |
 | Etaj , Apt., Localitate |
 | Județ/Sector , Cod poștal |
 | Telefon , E-mail: |
 | Adresa de livrare (dacă este diferită de adresa de mai sus): |
 | Str., Nr., Bloc , Scara |
 | Etaj , Apt., Localitate |
 | Județ/Sector , Cod poștal |
 | Telefon , E-mail: |

Număr abonamente contractate începînd cu data de

- 3 luni (13 numere) 26 lei
 6 luni (26 numere) 50 lei
 12 luni (48 numere) 90 lei

● **PROMOȚIONAL:** La un abonament făcut direct aveți 30% reducere pentru cel de-al doilea, iar pentru două abonamente întregi făcute, aveți 50% reducere pentru al treilea.

● **Cititorii din străinătate** sunt rugați să trimită dovada plății a 200 de euro prin mandat postal sau prin transfer bancar în contul RO33RNCB0072049692900004, Cod SWIFT: RNCB - ROBU, BCR – Sucursala Sector 1 pentru abonamentul pe un an. Copia acestei dovezi și adresa completă se expediază pe adresa redacției sau se trimite prin e-mail, cu specificarea *Abonamente revista „Luceafărul”*.

Pentru relații suplimentare legate de distribuție nu ezitați să ne contactați la numerele de telefon: 0727-87.22.76 sau 0722-15.26.69.

Cine sunt eu?

D Primul poem (*Insomnia*) din volumul Svetlanei Cârstean ne și introduce în universul poetic al autoarei, printre câteva dintre metaforele și imaginile predilecte, legate de corp și suflet, de vis și dorință, de identitate și existență cotidiană. *Insomnia* este un poem despre neliniște și singurătate și, mai ales, despre neapartenența la sine. Dar iată versurile de început, care deschid poemul: "Stau călare pe locul dintre ziua de ieri și ziua de mâine,/ pe iapa asta care nu-mi aparține/ mie, nu eu o țesăl/ și nu eu o hrănesc./ E străină de mine./ nu-i din oraș/ și nu avem amintiri comune". Sentimentul sufocant al înstrăinării de sine și de lumea din jur, senzația inconfortului, a nepotrivirii, nici măcar cu propriul trup, pe care și-l percepe ca pe o "carcasă goală" sau ca pe un "recipient", indiferent și fără valoare, senzația non-locului, a absenței din prezent (inexistent sau figurat ca "ceva mazăg") și, implicit, dintr-o identitate care să creeze relații, interiorități și responsabilități, toate acestea sunt evidente. Și pe cât de evidente, pe atât transmise cu mare economie de mijloace poetice. Limbajul e direct, spune totul, cu forță și fără iluzii. Visul se arată poetei nu numai ca un vis urât, dar e echivalent cu o expulzare, care o "scurpă afară", "cu putere/ cu ură/ ca pe un sâmbure/ ca pe un copil nedorit". Dorința e de a fi *în altă parte*, căci ziua de ieri înseamnă "frica de ieri", iar viitorul "ceva ce încă nu vrea să se deschidă". Viața, viața cotidiană ("tramvaiele, tocurile, muncitorii") este aici atât de uniformă și de previzibilă, încât începe să pulseze doar după program și la semnale primite. Totul, de pildă, se pune în mișcare exact la ora 6 dimineața.

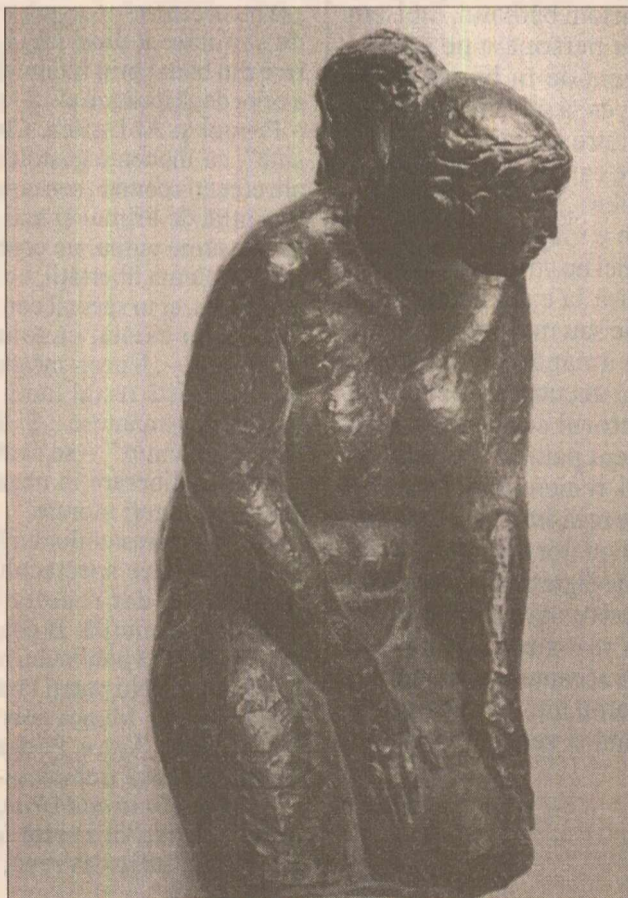
Cum aflăm din prezentările făcute volumului și poetei pe coperta a IV-a (de Mircea Cărtărescu și Simona Popescu), Svetlana Cârstean a debutat în 1995, într-o culegere colectivă (*Tabloul de familie*), semnând acolo poemul *Floarea de menghină*. Cartea de față, care ar reprezenta, de fapt, adevăratul debut al poetei, mai cuprinde, pe lângă poemul anilor '90, deja amintit (titlul complet nu e lipsit de interes: *Cartea muncitorului sau Floarea de menghină*), alte trei cicluri: *Cartea părinților sau "Sunt cuminte, promit"*, *Cartea iubirii sau Akihito și Cartea singurătății sau Do You Yahoo?*. După modelul baudelairean sau arghezian, metafora oximoronică din titlul volumului unește aici simbolul floral, apt pentru atâtea sugestii din câmpul semantic al sensibilității și delicateții, al libertății și variației (poeta se și oprește la unele din ele), cu numele unui dispozitiv mecanic, simbol pentru constrângere și eliminarea oricărei libertăți de mișcare. Menghina însăși, deși, în realitate, ar arăta, cu cele două fălci ale ei, mai mult ca un animal de pradă, e asemuită câteodată, în versurile și prozele autoarei, unei flori-pasăre, zbatându-se neîncetat, "dând din aripile ei înfierbântate" sau agitându-și aripile, "mai mult zburcimate decât îmblânzite". Câteva trimiteri din contextul acestei metafore conotând impunerea, silirea, forțarea nici n-au nevoie de vreo interpretare mai specială. Revolta, umiliința, sarcasmul, ironia sau satira urcă ușor la suprafața versurilor. Citim astfel: "Mărturisesc acum că floarea de menghină m-a preschimbat în sclav"; "Mă consider mai mult sclav decât fericit"; "Totul e muncă de rutină, de fiecare zi"; "Toți vor afla noul și adevăratul chip al patriei./ Chipul florii de menghină". În poem se aud și două voci, cea a muncitorului și cea a lui Oblomov, vocea constrângerii și vocea dorinței. Urarea imnică "Bună dimineața, muncitori!" e rostită ironic de "noi, burghezii care dormim până târziu, oblomoviști netrebniți".

Mult mai subtile sunt amintirile fragmentare, transfigurate ori sugerate îndeobște printr-un detaliu puternic, adus din universul biologic al corpului, despre mizeriile anilor

Svetlana Cârstean, *Floarea de menghină*, Editura Cartea Românească, 2008, 115 pagini

de școală sau de facultate, despre atmosfera din jur, care e rea și meschină, ucigătoare de sensibilități și marcată pretutindeni de același sistem suveran de ștergere a individualității. Privită prin ochii matorului foarte tânăr, viața se arată urâtă, uniformă, lipsită de intimitate. Obiecte goale, inutile iau locul oamenilor la fel de goi în interior. Câteva scene sunt trasate remarcabil. Astfel, moartea sau sexualitatea sunt un fel de spectacole la care se asistă în comun. Parafrazând un titlu celebru, aceste amintiri s-ar putea numi "memoriile unei fete cuminiți", crescute în anii comunismului, cu ateliere de școală și pregătire militară la facultate, venită dintr-un mediu provincial, nu cu valori, ci cu tabieturi, înconjurată de o familie "cuminte", cu mama și tata alături, plictisindu-se teribil în după-amiezile duminicale, așteptându-se de la ea premii și coronițe, precum și tot ceea ce se înțelege a fi darul zeiței "cumințenia".

Pe acest fond, care nu e nicidecum ceva asemănător romanelor lui Dickens, căci mediul copilăriei e pictat aici ca fiind, în genere, unul călduț, molcom, ocrotitor (cearceaful sau cuvertura sunt imaginile folosite adesea pentru a-l evoca), Svetlana Cârstean pune câteva tușe care demonstrează, cu poezia impusă de subiect, că universul copilului, al adolescentului, al tânărului de-abia ieșit din adolescență, și pentru care însăși feminitatea explozivă constituie o provocare, sunt universuri cu



mult mai complicate decât și le imaginează "adușii" sau literatura care le ignoră nuanțele infinite. "Sufletul" copilului, în special, găsește în Svetlana Cârstean un poet atent, delicat și inspirat deopotrivă, capabil să-i urmărească pulsațiile, mișcările secrete, de la senzațiile de teamă și frică (de pildă: "sufletul lui se strânge tot mai mult, ajunge cât o sămânță de mac") la stările de vis sau de dorință. Ca-ntr-o compoziție naivă, acestea sunt expuse cu tot bagajul de imagini și curiozități aferent vârstei. Fetița visează astfel la prințul Akihito, căci "orice fetiță își visează prințul". Acesta îi dăruiește în vis un tort suprațajat care nu se termină niciodată. Privirea prințului e totuși "înfricoșătoare și aspră", prințul visat comportându-se la fel ca un tată sever și inclement. În universul poetei, care trece și spre lumea femeii mature, devenită ea însăși mamă ("sunt o mamă nemiloasă", scrie autoarea), prăjiturile, cofetăria ("Am vrut să fac din viața mea o cofetărie") configurează, într-un mod reminiscent-copilăros, tărâmul viselor și al dorințelor. Cofetăria (din proza *Marele Cofetetar* și nu numai) e locul "cald și liniștit" unde se depune "sufletul" sau unde se descoperă, în sfârșit, "gustul de care aveam nevoie".

Poezia senzațiilor, poezia corpului, de altfel, care trece prin stadii diferite de diferențiere sau a corpului care pur și simplu trăiește în lume și simte lumea, sunt capitole care dau măsura exactă a înzestrării poetei și a rafinamentului scriiturii sale. Trupul ambiguu, neprecizat, trupul care ia cunoștință de sine și de diferența lui sexuală ("de azi-dimineața îmi cresc sânii"), corpul care crește, se înstrăinează de el însuși și se percepe ca pe un altul, corpul tinerei femei și al femeii mature, corpul obosit, care "se ofilește cuminte" sau care "îmbătrânește pe tăcute", corpul și lucrurile – iată tot atâtea dintre detaliile concrete, pline de viață, care ancorează solid mesajul poetic al autoarei. Tema "carcasei goale", a trupului rămas anonim din absența dragostei produce, la rândul ei, versuri din cele mai pertinente: "Fusta stă singură / pe sărmă./ O suflă vântul./ o aruncă încolo și-ncoace./ iar ea se lasă în voia lui./ E jocul lor./ Și pe dedesubt./ pe dedesubtul fustei./ nimic/ doar acru împins din spate./ curenții subțiri, / care se îngheșuie unii în alții./ ca fetele tinere de tot./ zvelte și/ zâmbărețe/ la intrarea unui cinematograful/ unde rulează un film cu Di Caprio./ Suflă vântul prin carcasa goală."

Căutarea propriei identități ("Cine am fost eu?, "Cine sunt eu?") e o altă temă care structurează volumul, iar răspunsurile la interogații de acest fel sunt, așa cum constată poeta, dependente și de privirea celuilalt. Efectul pe care îl comunică, al trecerii prin vârste, e deosebit de subtil: "Am fost un băiețel căruia într-o noapte au început să-i crească sânii"; "Mă uit la bărbați și mă întreb cine sunt eu"; "Mă uit la mama mea. Cine sunt eu?". La fel, căutarea promisiunilor încorporate în imaginația "florii de menghină" se încheie în finaluri melancolice, din care aflăm că "singurătatea" nu se mai măsoară acum, precum în copilărie, cu conversații purtate cu propriile mâini, botezate cu nume de scenă, ci "în adâncimea Inboxului meu gol". Să mai cităm astfel câteva din concluziile aflate în poemele de încheiere ale volumului, și după ce poeta ne mărturisește că scrisul său nu se naște din fericire ("Când sunt fericită, nu scriu"). De exemplu: "trebuie să accepți realitatea așa cum e ea" sau "trebuie să inventezi singur mesajele ei". Bucuria existenței fără constrângeri, așa cum mai descoperă Svetlana Cârstean, e posibilă numai în somn și în vis: "Somnul tău spune totul despre tine. Acolo vizitezi străzi pe care nu poți să mergi ziua. Acolo mângâi și te lași mângâiată de bărbați pe care nu i-ai văzut niciodată sau pe care i-ai văzut, dar nu ai îndrăznit să-i mângâi. Acolo țipi sau pur și simplu spui ce nu ai spus la lumina soarelui, acolo te miști încet căci ai tot timpul din lume. Acolo spui acum bună dimineața, și nu aici".

Limitele feminității

DANIELA FIRESCU

The Show Must Go On

Întoarcerea la realism pare să fie cea mai adecvată metodă de investigare a istoriei imediate. Romanul lui Nicolae Cristache, *Sofia* (Anonymus, București 2008) surprinde limitele feminității constrânsă să se adapteze permanent exigențelor social-politice. Intenția Sofiei de ordonare a propriei existențe în paginile unei confesiuni se pierde în delirul diaristic ce anihilează romanul.

Presiunea istorică este constantă, dar nu decisivă în eșecul Sofiei, un caz aparte în care relațiile-intrigile de familie sunt la fel de puternice ca și cele sociale. Fiica unui activist de partid din eșalonul secund, îndrăgostită de un Che Guevara autohton, căsătorită cu fiul unui general, Sofia se definește în funcție de ceilalți, de raporturile ce se stabilesc între ei, astfel că ea oscilează între confortul oferit de



căsătoria cu Grig și tentația unei evadări romanțioase alături de Bruno. „Trădările” ei sunt succesive, începând cu trădarea „ideologică” prin substituirea modelului patern, eroul sovietic Pavel Korceghin, cu icon-ul revoluționar Che Guevara, asimilat sub influența lui Bruno Pavese și a fraților săi, plecați în Bolivia, prinși de mirajul oferit de Il Comandante. Trădarea „conjugală”, prin escapade nefinalizate cu Gigi, Geo, figuri histronice, cu identități sugerate – un securist și un potențial securist –, este o încercare nereușită de retrăire, de regăsire a momentului Bruno.

Decizia de a ascunde paternitatea lui Luca va avea consecințe grave și îi va distruge orice posibilitate de împlinire, Grig, deși știe adevărul, nu-l poate accepta ca pe fiul său, Bruno încearcă tardiv să și-l apropie, Burși, fratele mai mic, sufocat de

starea conflictuală ce se prelungeste, se sinucide fără explicații. La rândul său, Luca dezvoltă o relație aproape autistă cu lumea, ce culminează cu moartea accidentală (sau nu) a lui Bruno.

Explorarea mediului, ierarhia verticală/orizontală a relațiilor în interiorul nomenclurii, figurația umană ce se conformează fără prea multe încercări de a se sustrage, de a se revolta (singura excepție este Bruno) sunt simptomatice pentru o societate asfixiată, ce sfârșește autoconsumată din interior.

Perfomanța analitică este redusă din cauza situației într-o zonă laterală, eroina nu este implicată direct, nu este o femeie de „tip nou”, promovată de realismul socialist, activă, militantă, independentă, astfel că viziunea este una de suprafață, perioada Dej „epoca de aur”, Decembrie '89, sunt tratate secundar, ignorarea realității este pentru Sofia modalitatea cea mai eficientă de supraviețuire: „trăisem ca amezită, anesteziată, ca un intrus într-o lume în care totul era definitiv stabilit pentru totdeauna, numele străzilor, liniile de tramvai, alimentarea din colț și magazinul de pâine, (...) rostul meu era să iau lucrurile așa cum sunt, și nu vedeam nimic, treceam pe lângă blocuri și case și vile, și ronduri de flori, și mașini și nu înregistram nimic, erau acolo, le găsisem acolo și vor rămâne acolo veșnic, de ce m-aș fi strofocat să-mi încarc memoria cu detalii și imagini de care nu mă lega nimic, când totul era și va rămâne cum e și nu speram și nu tânjam decât la trecerea examenelor impuse, liceul, o funcție cât mai aproape de un nivel respirabil și toate și totul eternizau în afara mea”.

Acceptarea realității este pasageră, are ca efect demistificarea propriei iubiri „Nu iubisem bărbatul, iubisem o poveste. Cu personaje pe care le jucam, cu grenade în buzunare și pușcă pe umăr, ca să salvăm deznoștenii lumii, printre care mă numărăm și eu”, dar are ca urmare reconsiderarea priorităților: „totul trebuie redus la Luca. Luca e viață”.

Drama Sofiei nu constă în existența sufocantă, dusă la exasperare, ci în lipsa de reacție sau mai precis reacția întârziată, în amânarea continuă a confruntării cu trecutul. Atât personajul, cât și lectorul sunt suspendați într-un „prezent patetic” populat de flash-back-uri, memorii, încercări de explicare, de regăsire a unei coerențe. Transcrierea faptelor este completată și complicată de digresiuni, aglomerări, detalieri excesive oarecum necesare în economia romanului și care în combinație cu accentele senzaționale subscriu romanul într-o zonă estetic-kitsch, colorată și seducătoare.

Proiectul dramatic inițiat de Vlad Zografi în *America și acustica*, (Humanitas, 2007) are ca finalitate depășirea „tragediei limbajului” și regăsirea unei conexiuni cu spectatorul.

Poetica explicită afișată în prima piesă, *Atelier*, dincolo de „deconstrucția” ludic-ironică a strategiilor de creative-writing, imprimă o anumită tensiune ce se traduce prin transferul de interes asupra publicului, un public activ, chemat să interacționeze, să decidă sau chiar să moară.

Personajele sunt angajate într-un *brainstorming* colectiv și, ghidați de Director, experimentează o formă incipientă de spectacol. Teme la modă (globalizare, inadaptare, terorism, emigranți) sunt „turnate” într-un cilindru simbolic ce figurează conflictul: Emil este emigrant, se îndrăgostește de Sonia, aceasta, prinsă într-o relație cu Lavinia (ce suferă de o maladie incurabilă), ezită s-o părăsească, în tip ce Leo are o problemă cu drogurile. Toți se conformează pattern-ului identificat anterior, subiectul suportă schimbări în timp real și invită la un spectacol de identificare.

Ideea de catharsis, de purificare prin artă preia o nuanță mai concretă în *Curățenie*, unde se vizează o curățenie morală în problema controversată a deconspirării delatorilor. Dacă în prima piesă rolul Directorului era evident, aici figura regizorului se estompează sub un impersonal B, care dirijază spectacolul din umbră, el își ascunde numele, nu și puterea, desfășurând o paletă persuasivă largă: amenințări, promisiuni, intimidare, empatie, șantaj.

Spectacolul lumii funcționează conform unui cod socio-moral ce presupune acceptarea evidenței „adevărul e că toată lumea a colaborat”, umată de remușcările de rigoare: „să vă căiți”, „să vă căiți sincer”.

Piesa are în centrul său cazul banal al unui anonim (identificat ulterior în persoana domnului Constantinescu) care încearcă „să recorecteze” trecutul, mai precis gestul de semnare a unui angajament. Cazul iese din banal prin întâlnirea regizată de B a celor două ipostaze ale d-lui Constantinescu – Primul și Al Doilea. Confruntarea „cu sine”, cu inocența gestului inconștient nu are efectul scontat, senzația de control este resimțită de Primul și mai acut încât ezită să-și asume culpa, pe care nu o resimte a lui. Problema libertății, ce îl obsedează pe Al Doilea, și în special convingerea că nici ea nici nu există, că totul este o uriașă diversivă – „Uneori mă gândesc că de fapt nici nu există restul lumii. Toate hărțile... Și globul pământesc... Și limbile străine... Sunt o invenție.” – se acutizează în timp, devine o eliberare în negativ, o eliberare de constrângeri morale.

În ciuda presiunilor lui B, Primul refuză să se integreze spectacolului, să urmeze indicațiile, dar revolta lui e o revoltă retroactivă, inutilă. B eșuează în sarcina sa, dar pasează publicului responsabilitatea convingerii „Nu puteți lăsa totul pe umerii mei. E imoral. Munca trebuie împărțită. Eu am încercat... Asta e. Pe domnul Constantin dumneavoastră trebuie să-l convingeți.”

Crima din strada Uranus, subintitulată delir polițist, dezvoltă într-un registru parodic, ludic-livresc, story-ul unei



crime aparent pasionale a cărei victimă inocentă este Vasile Cârlova. De altfel, piesa este o reuniune comic bizară de figuri ale istoriei literare – Otilia Cazimir, Alexandru Macedonski, Hortensia Papadat-Bengescu, Calistrat Hogaș – aflate în combinații amoroase fanteziste. Interogatoriul este condus de comisarul Zaharia Stancu într-un ritm alert, replicile se succed ca-ntr-un joc de ping-pong, spontan, aduc răsturnări de situație, comploturi, confesiuni, crime.

Conflictul principal este neglijat, servește mai mult ca pretext pentru conflictele secundare care se multiplică autonom. Soluția crimei este una intertextuală, autorul crimei este chiar autorul care se autodenunță, însă este un autodenunț care compli situația, pentru că nu se cunoaște „autorul moral”. Rezolvarea crimei aparține publicului, solicitat încă o dată să participe activ, să ofere informații.

America și acustica surprinde alienarea unei potențiale actrițe, aflată într-un joc cu sine și cu ceilalți – absenți dar evocați permanent, ei și poveștile lor, pentru că „Eu n-am ce povești să-mi inventez”. Condamnată la un monolog-răfuială cu cei care „te obligă să joci teatru în fața lor (...) și atunci joci teatru și față de tine” oscilează la limita dintre realitate și ficțiune. Ideea de control reapare mai nuanțată, însă, în lipsa unei autorități externe, se transformă într-o mostră de dresaj ce se încheie fatal: „Așa nu se mai poate. Trebuie să termin odată cu actorul. Sau cu spectatorul. Ia să vedem de care scap. Sunt curioasă.”

Volumul se încheie circular: *Domnul vrea să știe tot* reia ideea unei autorități supreme care reglează existența/non existența protagoniștilor, Matei și Mira. Matei improvizează în fața regizorului suprem spectacolul propriei vieți, convins că „singura operă de artă rămâne viața însăși”. Efortul general se concentrează în menținerea show-ului, actori, regizori, autor încheie un pact cu spectatorii, al căror rol este decisiv în finalizarea acestuia.

Sexcursii de shopping

Proză pentru olimpici

Cartea
de proză

FELIX NICOLAU

A trebuit mai întâi să las să treacă vâlva. Să scrii despre noutăți e adesea un atentat la adresa obiectivității. Imposibil să nu fii influențat de zvonuri, păreri, laude și efervescente mondene. Abia apoi am început să gândesc asupra lui **Belle de Nuit. Aventurile intime ale unei prostituate de lux bucureștene**, Editura Trei, 2007, un soi de calchiere după **Belle de jour**, isprăvile hetairei londoneze. Cum nu am habar de conținutul dezvoltărilor englezoaice, n-o să-mi permit considerații asupra originalității „versiunii” românești. Un lucru este sigur: intenția inițială a fost una mercantilă.

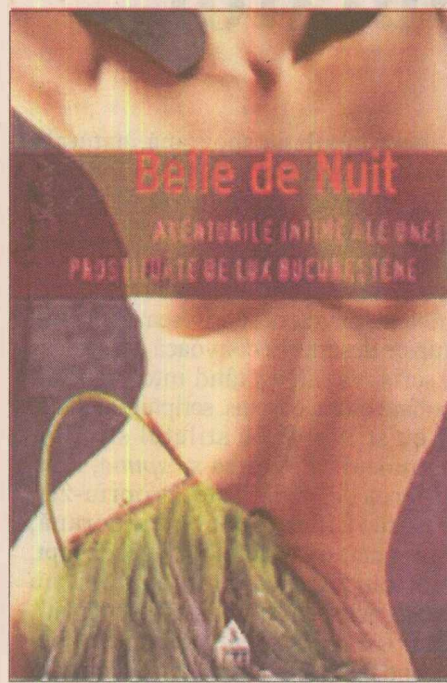
Intenția autorului nu coincide întotdeauna cu intenția stiloului său. Așa se face că rezultatul este un fel de salată bulgărească dreasă cu fructe de mare. Adică peste conținutul șocant s-a turnat o cocă sofisticată, care nu ține de stil, ci de trecerea în revistă a figurilor culturale bine marketizate și a produselor generate de ele.

Impresia de scriere hibridă mai este dată și de alte contradicții interioare. Titlul conține cuvântul „prostituată”, or, **Belle de Jour**, se autogratulează cu porecla „Floare de Crin”, făcând, probabil, aluzie la mătușile ei din spița monarhică franțuzească. Bine, asta nu are a face cu faptul că prima menstruație a surprins-o dând de mâncare la porci, în anul ei natal și strămoșesc. Absolventă de filologie (se putea altfel?), ea recunoaște de la prima ochire autorii tablourilor de percheții camerelor perversilor bătrâni, sado-masochiștilor, fetișștilor etc. Departe de frământările lui Hervé Juvin (d'enkuje Bogdan Ghiu), care consideră că societatea consumistă produce prea mult, încât „spațiul nostru a devenit în primul rând o pubelă”, **Belle** devorează tot ce prinde: de la meniuri exotice, până la haine cu brand-uri omologate. Printre „excursiile de shopping” ni se livrează un discurs pornografic elegant sulemenit și foarte puțin interesant din punct de vedere argotic. Citate și referințe culturale cu ghioțura, amorsate la modul ironic. O mostră de poetizare a „organelor” (nu alea!), gen Kama-Sutra: „Muntele lui Venus: Himalaya plăcerilor, de escaladat cu gândul și cu limba”. După ce aflăm despre toate felurile în care survine revelația orgiastică, ni se pune placa lesbianismului refutat. Ca și cum nu ne ajungeau Cecilia Ștefănescu și Ioana Bactica!

Un discurs paralel este cel al purității sufletești, și el de bon ton, dacă ne amintim de V. Hugo și alți romantici pezevenghi. „Polenul spermatic purtat de masculii-albinuțe nu mă poate murdări”, se cabrează **Belle**. Păi, ar trebui să țină seama de asta și eroul lui Alex Tocilescu din **Carne crudă**, căruia i se face lehamite de prietena lui după câteva party-uri swingeriste.

„Sunt un animal onctuos”, mai zice mititica, aducându-mi aminte de Vlada Ioanei Bactica, ageră în a unge clanțele vecinilor cu tot felul de văscozități. Onctuos, dar cu bun simț: „Îmi place tot ceea ce e frumos, dar neostentativ”.

În fapt, asta este una din cele trei direcții pe care este construită cartea: tehnici sexuale (cea mai bine reprezentată), ironia (adesea dubioasă) și apărarea bunului simț și a virginității sufletești (cam pisăloagă și neveridică). Adică după o confesiune de genul: „sunt îndrăgostită până peste cap de sex, de făcut sex, de propriul sex, de sexul altora, de sexul necunoscuților, de sexul necunoscut”, umează intervenția demnă de **La Traviata**: „Mă urăsc de cât de mult pot să iubesc Iubirea”. Problema e așa: avem de-a face cu o Doña Juana ori cu o Casanovă? E o abordare pantagruelică, în care consumi ca să cunoști, sau una sardanapalică, de excitație disperată? Ea nu vrea plicuri, ci respect (n-o fi vorba despre Julia Roberts în **Pretty Woman**?). Deci varietate infinită, da' cu tandrețe! Deși maestră în alinarea „suferințelor tânărului penis”, **Belle** nu se poate hotărî să rămână la unul, hai două, pentru că „orice bărbat este o ființă egoistă, infantilă, frustrată, gata oricând să înșele, sadică, preocupată excesiv de detalii nesemnificative... și, în orice caz, cu mari și frecvente probleme de erecție”. Cum discursul sexist duce la concluzii mizantropice, ni se recomandă să accesăm site-ul www.MasturbateForPeace.com. Fire generoasă, pe **Belle** nu o ține mult supărarea și, chiar dacă refuză „sexul cu un vădov în fața portretului soției defuncte”, se lasă „fistuită” de un domn



cu obiceiuri thai. La modul tandru, bineînțeles.

Una peste alta, o carte simpatică, mai cu seamă pentru desființarea filmului mitulescian **Cum mi-am petrecut sfârșitul lumii**, incredibil de laudat la vremea lui și incredibil de rigid și lipsit de imaginație reconstitutivă. Simpatice pentru că vorbește despre ceea ce îi place și femeii române, deși ea zice că nu. Carevasăzică citiți **Belle de Nuit**: rafinații o vor găsi amuzantă până la pagina 80, din cele 240; consumatorii se vor poticni, biruiți de erudiție, undeva, pe la 85.

E drept că și râzi citind **Carne crudă**, romanul pornografic al lui Alex Tocilescu (Brumar, 2007). Unii au spus că mai ales râzi, încât destrăbălările lui Emil și ale Danielei ar fi dezamorsate. Eu mi-am adus aminte însă de **Luni de fiere** al lui Pascal Bruckner, unde doi îndrăgostiți parcurg toate etapele perversiunii, sfârșind prin a se desfigura reciproc, pentru a rămâne legați pe vecie. Și ce final lamentabil a putut să dea Polanski filmului **Bitter Moon**, ecranizarea cărții: el, ajuns în scaun cu roțile din cauza ei, pur și simplu o împușcă pe nesățioasa de ea. Tot mesajul subtil al posesivității împlinite prin mutilare este pierdut. Și din punct de vedere comercial este o gafă.

Revenind la fiul regizorului Tocilescu, acesta își grăbește eroii, doi tineri frumoși și educați, să încerce mai mult. Mai întâi ea este cucerită de dibăcia lui cunilinctică. Așa se înfiripează dragostea și speranța ca „limbile acelea să nu fi fost o promisiune deșartă”. Încetul cu încetul realizăm că Daniela este total absorbită de sex, în timp ce Emil trăiește pe un fundal de jazz și rock, e mare consumator de filme și-și lipește pe computer bilețele ca să nu uite să dea cu aspiratorul. Umorel incontestabil este generat de acest halo de comentarii colaterale, de bărfe și zvonuri care învăluie ca un cocon intriga de bază. Mai sunt și observațiile din finalul capitolelor scurte, observații care iau în răspăr faptele abia prezentate. Un prieten al lui Emil încearcă să-l prevină cu privire la Daniela: „Nu-i cam curvă? Întrebare afirmativ [subl. n.] – Nu mai mult decât mine”. Dialogurile (post)sexuale sunt delicioase datorită ingenuității lor perverse. Pe lângă muzică și filme vechi, Emil mai este obsedat și de regie: „Mă excită mai mult să produc plăcere decât să îmi fie produsă. – De ce? – Poate pentru că sunt cumva un voyeur”. Nu e vorba de generozități kamasutrice, deci, ci de plăcerea de a da o tușă artistică „ființei cu două spinări”, ca să-l pun la treabă și pe nașul Shakespeare. Nu este orice regizor un voyeur implicat? „Futaiul simplu este, în comparație cu sexul, ceea ce ar fi rezumatul lui Hamlet pe un sfert de pagină, în comparație cu piesa întreagă. Nu, sexul este – am arătat înspre noaptea de-afară – universul”. Culturalitățile astea lirice nu sunt foarte dese, din fericire, și oricum sunt plasate într-un context comic. Ca în scenele de pat ale lui Camil Petrescu, bărbatul filosofează, iar femeia se minunează politicos.

Șiragul de perversiuni începe la un sex-shop, unde Daniela emite panseuri trăsnite în timp ce mânuiește vibratoarele. În dormitor democrația este la ea acasă – instrumentele de plăcere sunt aplicate mutual, dovadă a virilității ascunse a fetei și a feminității pitite a tânărului. *De gustibus...* În timpul asta, Emil ține să ne asigure că partenera lui nu era proastă... altminteri n-ar mai fi fost cu el.

După vreo 50 de pagini apar primele întrebări abisale. Adică Emil se uimește de ce poate face o femeie în pat, deși are o față de copil. Dilema perpetuă a bărbatului: disprețuiește curva, dar o caută în propria consoartă. „Îmi doresc ca toate femeile să fie cumva murdare, perverse. Dar evident că nu sunt. Și totuși, ar fi frumos...”. El, în calitate de student la Regie, propune un sex în trei. În consecință, vor face un filmuleț



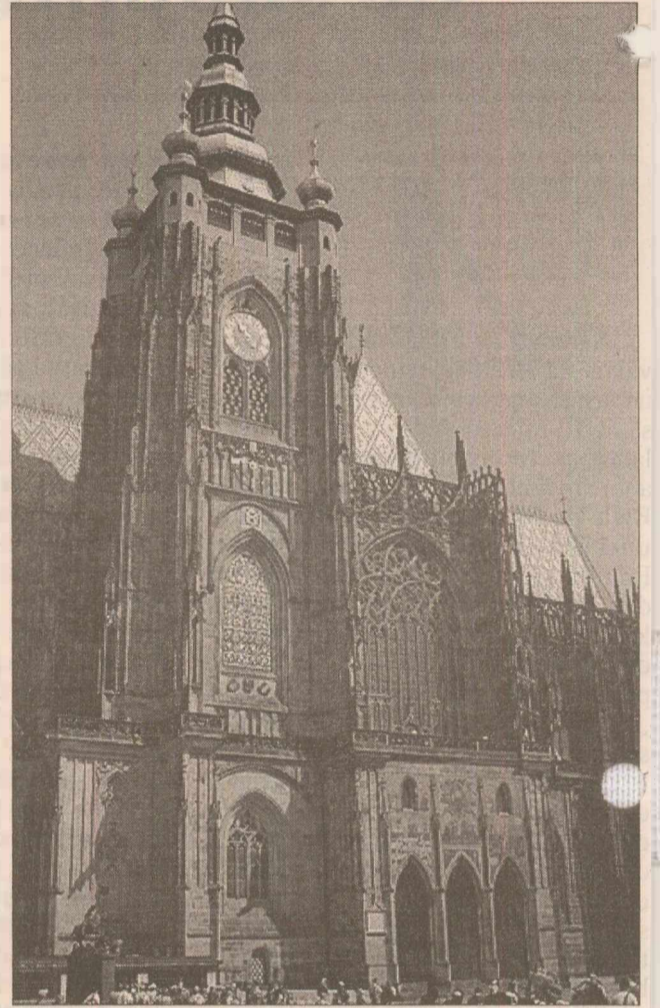
cu o altă față. Situația democratică din cuplu presupune reciprocitate, deci Daniela va beneficia și ea de un junc cam costeliv. De fapt amândoi beneficiază de el. Emil își pune maestrul declarați (Bret Easton Ellis, Philip Roth și Houellebecq) la muncă și propune frecventarea de Swinger Clubs prin Primăverii, precum și alte chestii. Ea-mirată: „Da de unde știi tu chestiile astea? Cu ananasul, cu pepenii... – Sunt băiat deștept, am zis”. Începe terapia cu urină, dar nu și coprofagia, căci materia respectivă e strict personală...

Când intervine în joc „legea salică”, lucrurile iau o întorsătură urâtă. Mai întâi, tot contemplând figura iubitei, Emil constată consternat: „gura Danielei avea ceva trist, ceva întâlnit uneori la curve. Ceva inexplicabil”. Apoi, înainte de swingerea, adică de participarea la orgii, apar semnele rele: „Priveam fascinat vârtejul pe care îl iscasem învărtind lingurița în ceașca de cafea. – O să dai pe masă, prevesti Daniela. – Aiurea, am zis”. Orgiasticul nu-i prieste deloc doritorului de experimente. Se revine la cutumă – *non licet bovi quod licet Jovi!* Pe valahă: și femeia poate să fie la fel de liberă ca bărbatul, dar nu se cade, nu-i frumos... Deci Emil o părăsește, nu-mi dau seama dacă pentru un bărbat sau pentru o călugăriță familistă. Un utopic băiatul ăsta! Daniela, firește, alunecă pe panta drogurilor. Nici nu mai apucă să se pocăiască, precum Moll Flanders. Să nu vă închipuiți că naratorul ar fi misogin. Nici vorbă: la orgii el se tot miră cum de niște zeițe ca femeile se lasă posedate de niște cimpazei burtoși, cum sunt bărbații. Nici măcar musculoșii nu-l conving să nu deplângă amara soartă a femeilor (torturate de un instinct drăcesc).

Romanul are forță datorită vitezei, antidescriptivismului și alergiei la lirism. Alex Tocilescu este, în cele din urmă, un excelent autor de proză scurtă, așa cum s-a putut observa în culegerea de nuvelete **Eu et al.**, publicată la Polirom în 2005. Impactul acelei cărți a fost evident, din moment ce este favorită în alegerea premiilor pentru olimpici... Și în roman capitolele sunt colate, fiecare dintre ele constituind o unitate autonomă. Nu se încheagă o construcție monumentală, simfonică, dar, cel puțin, lectura nu cade în plictiseală, iar umorul oxigenează epicul ca un sânge fără pic de colesterol.

Praga mea

GABRIEL CHIFU



V

Văzut de mai multe ori, un oraș viu este de fiecare dată altul. Cum este el depinde de starea ta și depinde considerabil de persoanele care te însoțesc.

Am verificat acest mic adevăr cu un loc, Praga, de care sunt îndrăgostit. Îl iubesc și pentru frumusețea sa intraductibilă, dar îl iubesc și pentru „camelconismul” său, îl iubesc fiindcă acest oraș a știut să-și schimbe înfățișarea după sentimentele mele. Ca înscrisurile succesive ale unui palimpsest, așa stau în memoria mea chipurile diferite și tulburătoare ale acestui oraș, chipuri dezvăluite în vizitele mele numeroase. Praga turistică, Praga istorică, Praga inițiativă, Praga lui Kafka, Praga anului 1968 ori a anului 1989, Praga profană, Praga magică, Praga cumpărăturilor, Praga culturală, Praga acoperișurilor roșii și a turelor cu cruci aurite, Praga lui Mucha, Praga târgurilor de carte, Praga amcitor de lirică, Praga hoinărelii prin ninsoarea de martie, Praga berii Pilsner Urquell, Praga personajelor mele, Praga îndrăgostiților, Praga fotbalului, Praga Vltavei ce pare a fi sufletul nostru dacă el s-ar vedea și ar curge, Praga Podului Karluv, Praga străduțelor medievale pavate cu piatră cubică, Praga Uliței Aurarilor (cu căsuța albastră de la numărul 22), Praga Bibliotecii Strahov, Praga cu atâtea fețe, cu atâtea inimi și cu atâtea istorii.

Acum șaptesprezece ani, când am poposit prima oară la Praga, am fost și eu, ca oricine altcineva, străfulgerat și definitiv cucerit de poezia și magnificiența sa. Habar n-aveam ce curs va lua viața mea și mi-am zis: „Fă, Doamne, să mai văd o dată Praga”. Rugămintea mi-a

fost ascultată: am ajuns încă o dată acolo și iarăși m-am rugat cerând favoarea unei noi vizite. Și tot așa... Astfel, am vizitat Praga în repetate rânduri. Călătoriile mele n-au semănat una cu alta: așa s-a întâmplat, situațiile să fie mereu altele și să merg acolo însoțit de oameni feluriti (dintre ei, să amintesc, n-au lipsit persoanele într-adevăr prețioase...). Mereu m-am întrebat: „Oare, aceasta este ultima dată când văd Praga?...”

Așa încât, treptat, orașul acesta a ajuns să joace un rol însemnat pentru mine.

Pe de o parte, el reprezintă un fel de metru, un instrument cu care-mi măsoar existența: dacă vizitez încă o dată Praga, e semn de bun augur, îmi spun că nu m-a părăsit norocul, sunt încă pe calea prielnică.

Iar pe de altă parte, Praga a ajuns să-mi rezume într-un mod aparte acești ani scurși de când l-am descoperit. Am fost aici singur sau cu familia, cu cunoștințe pasagere sau cu prieteni de cursă lungă, cu colegi de literatură sau, cum deja am subliniat, cu alte persoane foarte prețioase pentru mine. Reamintindu-mi de Praga, îmi reamintesc de toți aceștia, îmi reamintesc de mine în diversele ipostaze, adică rememorez tot ce am trăit mai important.

Praga cu atâtea fețe, cu atâtea inimi și cu atâtea istorii. În povestea sa cea mare e topită, neștiut, și povestea mea.

Reinventarea subiectului (indirect liber) fabulator

Politica
lui Bartleby

BOGDAN GHIU

Pe lângă altele câteva, literatura își mai îngroapă, fără martori și fără ritual, o origine: *fabulația, fabularea*. Preferă să devină fabulă moralizatoare decât să fabuleze liber și periculos.

Literatura suverană, literatura imposibilă este fabulare, delirare a lumii.

Analizând, la un moment dat (în *Cinéma 2. L'image-temps*, Minuit, 1985, pp. 196-197) felul în care, în film, după descriere și narațiune, povestirea, ceea ce el numește, în franceză, *récit* (iar diferența dintre *narration* și *récit* ar fi următoarea: „povestirea privește, în general, raportul subiect-obiect și dezvoltarea acestui raport, în timp ce narațiunea privea dezvoltarea schemei sensori-motrice”), își schimbă statutul în sensul îndepărtării de *veracitate* și al depășirii dihotomiei real/ficțiune în filmul de după 1960, și referindu-se în special la „filmul de realitate”, cu „polul (său) documentar sau etnologic și (cu) polul (său) anchetă sau reportaj” (altfel spus, „când a arăta în mod obiectiv medii, situații și personaje reale, când a arăta în mod subiectiv modul de a vedea al acestor personaje înseși, felul în care își vedeau ele însele propria situație, propriul mediu, propriile probleme”), în special la niște autori precum Pierre Perrault și Jean Rouch, Gilles Deleuze scrie: „Astfel, atunci când Perrault critică orice ficțiune, o face în sensul în care aceasta constituie un model prestabilit de adevăr, care exprimă

cu necesitate ideile dominante sau punctul de vedere al colonizatorului, chiar și atunci când este creată de către autorul filmului. Ficțiunea nu poate fi separată de o «venerare» care o prezintă ca fiind adevărată, în religie, în societate, în cinema, în sistemele de imagini. (...) Atunci când Perrault se adresează personajelor sale reale din Québec, el nu o face doar pentru a elimina ficțiunea, ci pentru a o elibera de modelul de adevăr de care aceasta este pătrunsă și pentru a regăsi, din contră, pur și simplu funcția de fabulație care se opune acestui model. Ceea ce se opune ficțiunii nu este realul, nu este adevărul, care este întotdeauna cel al stăpînitorilor sau al colonizatorilor, ci funcția fabulatorie a săracilor, în măsura în care aceasta conferă falsului puterea care face din el o memorie, o legendă, un monstru. (...) Este vorba de devenirea personajului real atunci când acesta începe să «ficționeze», când intră «în flagrant delict de a inventa legende» (*légendes*), contribuind astfel la inventarea propriului său popor. (...) Este vorba de simularea unei povestiri, de o legendă și de metamorfozele ei, de discursul indirect liber al Québécoisului, un discurs cu două capete, cu mii de capete, «din aproape în aproape». În acel moment, cinematograful se poate numi *cinéma-vérité*, cu atât mai mult cu cât va fi distrus orice model de adevăr pentru a deveni creator, producător de adevăr...”

Libera fabulație spontană, naturală „delirare” a lumii este actul literar fondator pe care literatura îl ocultează, îl supra-codifică, îl normează.

Să povestim – auditiv – ca să nu (mai) vedem. Povestitul este oral-auditiv, nocturn, somnolent, povestea se adresează urechii, în timp ce descrierea convoacă, fulgurant, prin scris, văzul, arătând intolerabilul, înfruntând diurn, deschis, scriptural-tehnic, doar cu stiloul și cu stiletul stilului, monstruosul*. Povestea se spune, doar descrierea se scrie, este, propriu-zis, literatură. Literatura contemporană, ficțiunea narativă actuală reface, de fapt, folcloricul. Aproape nimeni, azi, nu mai scrie. Scrisul însuși a ajuns „blestemat”.

Prin *Un roman sentimental*, Robbe-Grillet ne face să fantasmăm, să fantazăm delirant, mondial, literatura însăși, romanul însuși.

Literatura ca fabulare indirect liberă a lumii, așa cum se întâmplă, de pildă, în extraordinarele pagini în care onirismul atinge treapta supremă a viziunii asupra lumii, unde, „peste mode și timp”, lumea este organizată, globalizată în jurul comerțului cu carne vie. Robbe-Grillet fabulează, delirează „păgân”-libertin, globalizarea, ca geopolitică a sclaviei sexuale. Sade împins, chiar, la limită, dacă așa ceva se poate imagina.

Indirect liber se însinuează descrierea și fabularea în povestire, sau scapă, evadează din ea trăgând-o după sine, făcând-o să devieze, să o ia razna înapoi spre propriile origini, de care de atâtea amar de vreme a fost despărțită Lăsați literatura să se regăsească pe sine, pare a ne spune Alain

Robbe-Grillet. Conflict geopolitic re-înghețat. Literatura, ficțiunea, fabularea ca supremă miză a lumii.

Descrierea înseamnă, sugerează indirect meta-literar A.R.-G., precizie în același timp sculpturală și chirurgicală. Purta de stilou (cărui va trebui să-i corespundă *coupe-papier*-ul cititorului), stilul devine scalpel: compunere pas cu pas prin vivisectie, delir chirurgical, *tortură*.

De la Sade încoace (dar numai la el, fulgurant, literal, moment incompresibil), actul literar este o imposibilă *artă a torturii* care nu trebuie să distrugă, să ancantizeze, ci, dimpotrivă, să-și inventeze analitic, pas cu pas, chirurgical-sculptural (plastic), „obiectul”.

Pofta, imaginația vin scriind, scriitura își inventează treptat, pe față, pas cu pas – cu stiletul-scalpel –, subiectul, materia. Delirul este precizie, numai „realismul” își poate permite să fie vag, imprecis, colocvial, bavardaj mondenmediatic.

* Inclusive pe acela al situației în care stăm și ne povestim, reînțorși în Cavernă, la gura sobei, lăsați, istoric, „la vatră”. S-a lăsat din nou Noaptea, a venit, din nou, glaciațiunea, de stăm din nou (împotriva Istoriei, fugind de „Marile Narațiuni”) să ne spunem povești, autori-babe și publicopii?

Imaginație și pitoresc

ION COCORA

Asupra pieselor lui Fănuș Neagu, *Echipa de zgomote*, *Scoica de lemn* și *Casa de la miezul nopții*, chiar dacă ultima a fost pusă în scenă după 1990, planează astăzi o nedreaptă uitare. Nu-mi explic un astfel de fenomen, care nu iartă nici opera altor scriitori importanți, decât prin ignoranță și prejudecăți stupide. Teatrele și regizorii, dorind să rupă gura târgului, își arată de regulă preferința, atunci când e vorba de dramaturgia românească, pentru texte derizorii, care poartă cu precădere amprentele modei de ultimă oră. Adică neapărat abundă în ofuri și ahuri amoroase, în situații ce obligă la chițăieli, dar și la un extaz mai degrabă mimat decât real, intens marcat



de cuvinte deochiate sau despovărați de veșminte sumare ale bietului trup. Ceea ce de fapt nu mă deranjează, căci sunt departe de a fi un pudibond, cu condiția ca toate astea să nu fie folosite în sine, așa cum se vede de la o poștă că sunt, să nu dea impresia că aparțin unor organe sterile, incapabile de ejaculare. Desigur, nu vreau să par un ipocrit, ci recunosc că și în materie de teatru în general, în particular deci și în dramaturgie, s-au produs, hai să zic cum era și de așteptat, deplasări de gust și atitudine. Alte forme, alte dialoguri, alte subiecte sunt la ordinea zilei. Adevărul uman profund, imaginația, talentul scriitoricesc, în primul rând, nu pot totuși să cred că au încetat de a mai conta între atribuțiile ce asigură statutul unei piese cât de cât onorabile. Inflaționist, la nivelul unor găngăveli verbale, teatrul „fabricat” în serie, cu înfumurări de prețioase ridicole, chiar și pentru miopi, se situează, indiferent că le place sau nu adoratorilor lui, în afara literaturii, fie ea și numai decentă.

Exploziv, inimitabil, uneori de o delicatețe romantică, sentimental, alteori provocator, agresiv, dar totdeauna autentic, Fănuș Neagu este el însuși un spectacol irezistibil, deopotrivă de fascinant și pentru prieteni, și pentru dușmani. Chiar și când protagonistul e obosit, acru, un histrionism propriu marilor actori nu îngăduie nimănui răgaz să respire, acaparează și cucerește prin firescul modului său de a fi. Disponibilități de exprimare prin replici și gesturi în avalanșă, de a se autointerpreta cu voluptate în multiple ipostaze, schimbând cu dezinvoltură și candoare mască după mască, produc efecte dintre cele mai contradictorii: derutează, bucură, copleșesc, supără sau irită. Până și „înjurătura” la el ține de spectacol, de dragoste și nu de ură pentru cel căruia e adresată. Din acest motiv, fiindu-i în preajmă, poți să scapi ușor

esențialul: să nu bagi de seamă că pururi un ochi îi râde și altul îi plânge. Persoana sa fizică, de altfel, pentru cei care îl cunosc, nu are contururi reale, ea reprezintă legenda, ajungându-se până la o inversare de roluri: autorul e utopia și nu opera. De aceea, de fiecare dată când îl citesc, îmi vine greu să mă detașez de om, de omul-spectacol, să nu tentat să-l caut în rânduri și printre rânduri. Uneori mi s-a întâmplat chiar să mă întreb dacă nu cumva imaginea autorului constituie, un handicap pentru operă? În special în cazul teatrului concurența „omului spectacol” Fănuș Neagu poate lăsa impresia că e imensă atât ca impetuozitate, ca expresie directă a unui temperament dezlănțuit, cât și în planul oralității, al comunicării transparente, tăioase. Forma discursului său dramatic e barocă, excesiv metaforică, cu multe meandre și capcane ce aparent dau senzația că-l îndepărtează de o receptare comodă. Nota dominantă, pe de altă parte, o dă și aici ludicul: în stare

pură, sublimată, încât frenezia și plăcerea spontană de a stârni hohote îndură oarecum cenzura scriiturii. Ludicul este, în fond, o față a medalici: el face plauzibil fantasticul și-l transcende într-un registru de realism poetic. A doua față este misterul, un existențialism mitic, de fapt, de o senzualitate tulbură, având ca sursă un imaginar supralicitat. Din această perspectivă, jocul își depășește accepțiunea curentă și dobândește o dimensiune sacră. Cine se încumetă să-l strice riscă să fie acuzat că este „o ființă negândită de zei”. Ceea ce, firește, e echivalent cu un sacrilegiu. Cu excluderea dintr-un univers mirific, unde femeile sunt iubite pentru că vorbesc ca în „una mică sută nopți” (*Scoica de lemn*), bătrânii sunt pur și simplu bizoni (*Echipa de zgomote*), iar timpul îl indică salcâmul, mestecănușul și salcia (*Casa de la miezul nopții*).

În datele lor fundamentale, piesele lui Fănuș Neagu au în comun nu numai o viziune și o scriitură poetică, dar și un tip particular de teatralitate. O teatralitate de gradul doi. În sensul că ea nu constă în confruntarea conflictuală ori în desfășurarea anecdotică a acțiunii, ci se concentrează în întregime la nivelele limbajului și ale personajului. Metaforele sunt emblematice și nu doar o alăturare insolită de cuvinte: au „vârstă de lună” și implicit valoare inițiativă. Prin ele se depune mărturie despre miracole: „Spune-i că dropia vine pe lună plină, dacă pui două grămezi de argint lângă o tufă de pelin”. Personajele ascund în adâncul lor, în schimb, drame, disperări, iluzii zădărnice, dar și „iubirea ca o noapte plină de sugestii și de mireasma cimbrisorului”. Au ingenuitate, tensiune. În fiecare se concentrează energii și stări psihologice care sunt convertite, ori convertibile, în ceremonial. Intensitatea tragică și prezența permanentă a poeziei infirmă orice prejudecată potrivit

căreia surplusul de literatură ar fi în defavoarea teatralității. Iar ceva mi se pare de-a dreptul surprinzător: dacă la lectură în primul rând revelația e de ordin literar, gustată mai ales de aceia ce știu să facă „fluturi cu degetul”, atunci când sunt transpuse pe scenă iese ca prin minune la suprafață spectacolul.

Nu-mi explic ce alchimie a fost la mijloc, dar *Scoica de lemn*, *Echipa de zgomote* și *Casa de la miezul nopții* au demonstrat, practic, că teatrul scris de Fănuș Neagu conține un tip special de teatralitate. Autorul lui este și în calitate de dramaturg un scriitor cu un stil singular. Opera lui dramaturgică nu poate fi redusă, în nici un caz, la o aglomerare de cuvinte, deși asociațiile verbale sunt insolite, unele memorabile, ci e expresia sensibilității unui suflet plin de stranii întâmplări, care aparțin deopotrivă realului și fantasticului, fără ca între ele să existe o zonă de demarcație. Din contră, realul și fantasticul își pierd identitatea, însemnele unei apartenențe, și misterul devine, ca și la Blaga, o sursă de teatralitate, de tensiune rezultată din proiectarea visului (și nu invers) în spațiul dilatat la limită al cotidianului. În *Scoica de lemn*, dacă memoria nu mă înșală, Dan Nasta a convertit misterul existențial într-o poezie adolescentină, ambiguă, de o incalculabilă delicatețe, teatralitatea fiind aici prin excelență de poetică. De problema așa-zisei lipse a teatralității nu s-a lăsat intimidat nici Alexa Visarion când a montat *Echipa de zgomote*, ci a realizat un spectacol modern, unul dintre cele mai șocante văzute pe o scenă românească la vremea respectivă. Regizorul a constrâns interpretii la reacții paroxiste, la gesturi explozive, aparent scăpate de sub control, la priviri săgetătoare, gata să pătrundă în carne vie ca bisturiul. În tăceri prelungi a mocnit o violență nestăpânită, brutală, sugerând epuizarea morală și fizică a personajului. Un straniu curent subteran, involburat parcă de stihii, a fremătat în straturile întunecate, de adâncime, ale subconștientului întregii trupe, a provocat nervii, declanșând patimi grotesti, stârnind în cuvântul rostit energii devoratoare. Metafora regizorală s-a edificat pe trei spații temporale în configurarea cărora a intrat nostalgia unui trecut simțit în coordonatele lui arhaice, întru totul ireale în perspectiva distanțării în timp, prezentul ca un mecanism strivitor și halucinant al infernalei „echipe de zgomote” și iluzia deșartă oarecum ilară a viitorului, a unei vieți posibile. Că, cu un text, în speță *Echipa de zgomote*, s-a făcut un spectacol în care fiecare cuvânt și situație au stat pe dinamită, năucind spectatorii, a-i pune sub semnul întrebării teatralitatea e o aberație. În fine, aventura teatrală a autorului *Frumoșilor nebuni*... continuă cu *Casa de la miezul nopții*. Subiectul șochează și aici prin excese de fantezie și simbolistică a imaginarului. Fantasmale tragice se consumă pe parcursul a două nopți ale fabulosului în credința populară: *Noaptea de Sânziene* („când se toarce fir subțire pentru Maica Domnului și fir de spânzurătoare pentru Diavol”) și *Noaptea de Anul Nou* (și ea o noapte de vrajă, în care „văpaia simțurilor” și „văltoarea patimilor” ating apogeul).

În teatrul lui Fănuș Neagu există pitoresc și poezie, nebunie, multă literatură, pe alocuri și literaturizare, dar și profunzimi și idei provocatoare, cum și acel mister blagian de care am amintit, revărsat cu enormă voluptate dintr-o imaginație sărită din țâțâni. Paradoxal vorbind, nu numai piesele, ci tot ceea ce a scris și scrie Fănuș Neagu, de la roman la povestire, de la portretele de prietenii la cronicile sportive, fără să uit nici dedicația fastuoasă de pe o filă de carte, constituie un spectacol al imaginației și cuvintelor. Cuvintele sunt calea spre „adevărul unic”, spre ceea ce e abisal în ființa umană, prin „ele se rupe, se împletește și mai cu seamă se sfășie Speranța”. Ele exprimă mentalități și trăiri cu o încărcătură interioară distinctă, cum și revelația că „cine nu se înfășoară în cuvinte cu două înțelesuri, mai bine nu se naște”. Pe scena lumii „nimic nu este la îndemâna nimănui, în afară de cuvinte”. Acesta e și motivul pentru care cele trei piese comentate, *Scoica de lemn*, *Echipa de zgomote* și *Casa de la miezul nopții*, de o puternică originalitate în substanță și scriitură, refuză orice etichetare. Nu mă îndoiesc că vremea lor va mai fi.

Nuanțele decompensării

Creierul
lui Piranesi

SORIN LAVRIC

Decompensarea nu este un cuvânt la modă. Dimpotrivă, îl întâlnim rar și numai în împrejurări docte, de pildă în contexte a căror ambianță e suficient de aridă ca să ne taie pofta de a-l folosi la rîndul nostru. În al doilea rînd, decompensarea e un cuvînt a cărui abstracțiune descurajează preschimbarea lui în nod sintactic, adică într-o noțiune pe care oamenii s-o folosească cu frecvența unui tic verbal. În al treilea rînd, „decompensare“ sună straniu și neprietenos, căci punerea în față „compensării“, cuvînt el însuși supărător de vag, a unui prefix cu identitate imprecisă, precum particula „de“, nu face decât să-i cufunde semnificația într-o imprecizie și mai mare. Din acest motiv, „decompensarea“ nu e o vocabulă pe care s-o simți aproape, în tot cazul nu ca pe ceva familiar. Descinsă din jargonul prețios al medicinei actuale, vorba are ceva iremediabil antipatic. Așa se face că, întrebat de-a dreptul ce înseamnă decompensare, nu poți răspunde; ai putea cel mult să te eschivezi, recurgînd la exemple culese din zona patologiei. „Ficatul s-a decompensat“, „inima s-a decompensat“ etc. Din astfel de exemple nu intuiești decât un singur lucru: că decompensarea nu e ceva bun, ci mai curînd ceva rău.

Să ne aplecăm atunci asupra cuvîntului și să vedem ce ne spune. Mai întîi, ne dăm seama că, odată cu decompensarea, avem de-a face cu o ilustrare a vestigiului speculativ numit „negarea negației“. Spun „vestigiu“ deoarece aproape nimic din prestigiul de altădată al acestei expresii magice nu a mai rămas în obișnuințele noastre mentale. Cauza ține de uzura prin exces de folosință. S-a abuzat într-o asemenea măsură de negarea negației încît astăzi expresia a devenit monedă calpă, vorbă răsufletă văduvită cu totul de virtuți intuitive. Lucru vrednic de plîns, ținînd seama că viața fiecărui om poate fi caracterizată drept o luptă necontenită împotriva decompensării. A trăi înseamnă a te strădui să amîni decompensarea, indiferent dacă strădania se petrece pe plan moral, psihic sau somatic. Suntem amenințați tot timpul de decompensare și singurul lucru pe care îl putem face este să tergiversăm iscarea deznodămîntului. În fine, și acum nu am ce face, trebuie să vorbesc despre mine, sunt ani de zile de cînd trăiesc cu teama că oricînd mă pot decompensa.

Să nu anticipez însă. Există o decompensare care nu se mărginește să afecteze un organ sau un aparat, ci lovește întreaga ființă a unui om. De pildă, cînd ți-e frică că vei înnebuni, cînd îți spui în sine ta că nu mai poți și că ți-ai dori să mori în somn, cînd așadar uzura ți-a atins resorturile intime pînă într-atît de adînc încît simți nevoia să ieși definitiv din joc, cînd toate acestea se întîmplă se cheamă că primejdia decompensării ți-a ajuns în conștiință. De acum încolo, singura incertitudine rămasă va privi intervalul de timp de care va fi nevoie pentru a te prăbuși, dar în nici un caz rezultatul. Rezultatul se știe: colapsul; doar durata agoniei rămîne în suspensie.

Dar ce înseamnă că decompensarea este o negare a negației? Nimic altceva decât că prefixul „de“ vine să nege starea pe care a întreținut-o actul compensării. Ceea ce înseamnă că actul compensării este el însuși rezultatul unei negații. Ceva

e negat pentru a fi ținut în stare compensată, pentru a nu fi lăsat să se manifeste, pentru a fi neutralizat. Abia după aceea urmează cea de-a doua negație, cea a prefixului, care aruncă în aer *statu quo*-ul compensării. Prima negație stă în compensarea a ceva, a doua negație (a prefixului „de“) stă în anularea compensării. O suită de doi pași la capătul căreia răul inițial se descătușează. Cu primul pas răul e ținut în frîu, cu al doilea pas i se dă drumul.

Sau mai pe șleau: compensarea vine din latinescul *compensatio* și înseamnă punere în balanță, cumpănire. Ceva rău e pus în balanță cu ceva bun, în încercarea de a-l atenua. Într-un talger așez instanța malefică, în celălalt talger partea benefică. Maleficul încetează să fie nociv dacă îi pot opune ceva benefic. Și acum ajung la însușirea uimitoare a compensării: *compensarea e întotdeauna a ceva rău, niciodată a ceva bun*. Compensez un defect printr-o calitate, dar nu invers. Compensez o pierdere printr-un câștig sau compensez o injurie printr-o retractare ulterioară. Dar niciodată nu voi simți imboldul de a compensa un bine printr-un rău. Răscumpărarea unei greșeli, ispășirea unui păcat, recuperarea unei pierderi, refacerea unui handicap, îndreptarea unei strîmbătăți

al patogeniei decompensării, la început a fost răul. Geneza începe cu diavolul. Am nevoie de o nenorocire, de o infamie, de o catastrofă ca să-mi pun problema compensării. Și, indiferent că e vorba de compensarea plății medicamentelor, de reajustarea pensiilor sau de reeșalonarea datoriilor, mereu succesiunea pașilor e aceeași: mai întîi răul și apoi binelul venit a-l compensa.

Și aici intervine o subvariantă a cărei importanță e capitală. Sunt împrejurări în viață cînd răul suferit nu mai este compensat prin bine, ci tot prin rău: tot ce are caracter punitiv sau vindictiv intră în categoria suplinirii răului prin rău. Asta nu înseamnă că eficiența soluției ar fi una îndoielnică. Dimpotrivă, combaterea răului prin rău dă uneori rezultate uimitoare. Uitați la ce se întîmplă în lume: cam trei sferturi din încleștările izbucnite sunt supuse acestei logici. Toate cazurile de supraviețuire în situații-limită ascultă de ecuația compensării răului prin rău.

Revenind însă la un singur om și lăsînd deoparte situația colectivă a compensării prin violență, putem spune că întreaga lui viață este un efort continuu de a ține în balanță acele rele care amenință să-l distrugă. Sănătatea, bunăstarea, succesul sau simpla mulțumire de sine sunt forme de compensare vitală. Bucuria, împlinirea și satisfacția sunt semne care ne dau de înțeles că avem încă puterea de a ne compensa neajunsurile. Răul poate fi încă

– a doua negație –, cînd survine începutul sfîrșitului. Balanța se rupe, cumpăna înclină de partea răului și se ivește descumpănirea. Individul se clatină și începe să se scufunde. Ceea ce înseamnă că toți sîntem candidați la decompensare și că, pe deasupra, toți vom avea pînă la urmă parte de ea. De fiecare dată cînd întîlnesc un om, mă întreb cît mai are pînă cînd va fi răpus de decompensare.

Intrucît decompensarea înseamnă ruperea unui echilibru care era de la bun început provizoriu, înseamnă că procesul acesta în doi pași nu apare decât acolo unde avem de-a face cu ființe caracterizate prin trăsătura autoreglării interne. Un organism sau un organ se decompensează, pierzîndu-și puterile homeostatice de păstrare a echilibrului, în momentul în care își periclitează capacitatea de autoreglaj. Și, cum autoreglajul apare numai acolo unde avem de-a face cu sisteme cu evoluție ciclică, înseamnă că decompensarea este consecința existenței ciclurilor. De cîte ori avem de-a face cu o ființă, cu un proces sau cu o realitate a cărei evoluție temporală presupune o desfășurare circulară, de atîtea ori putem fi siguri că acolo va interveni într-o zi decompensarea. Piața economică a unei societăți, clima unei epoci, homeostazia unui organism, psihologia colectivă a unei comunități sau demografia unei etnii sunt toate forme de autoreglare pe baza unei evoluții de tip ciclic. Evoluția lor e univocă: către decompensare.

Și, cum omul este prin excelență o ființă ciclică – nictemerală, săptămînală, mensuală, anuală etc. –, uzura prin decompensare ține de destinul lui. A fi om înseamnă a evolua într-o singură direcție: spre decompensare. Boala, bătrînețea, oboseala, depresia și în genere orice formă de pierdere a tonusului vital este un mod de manifestare a decompensării lăuntrice. În fond, omul se poate decompensa în trei feluri: somatic, psihic și moral. Cele trei moduri de scăpătate au la origine un rău care într-o zi va deveni dominant. Și tot în categoria decompensărilor intră și cazul atît de frecvent al dependențelor. Indiferent că răul la care este supus organismul e unul chimic sau psihic, omul va claca mai devreme sau mai tîrziu prin intoxicare, adică prin ruperea echilibrului precar pe care compensarea l-a ținut în frîu: toxicomaniile, alcoolismul, tabagismul, viciile morale, tulburările de personalitate, nevrozile, dependențele psihice de tipul voyeurismului (tv sau internet) sau histrionismului sfîrșesc în același fel. Se creează un cerc vicios la capătul căruia puterea de rezistență va fi spulberată.

Este inutil să amintesc că nu e om care să nu sufere de una din metehnele născătoare de decompensare. Tocmai de aceea destinul omului poartă numele ei. Nici sfîntii nu sunt scutiți de primejdia ei. Dacă ar fi scutiți, atunci dogma păcatului originar ar fi pusă sub semnul întrebării. Și dacă răul e în noi de la început, atunci el stă la pîndă așteptînd să izbucnească, reproducînd întocmai patogenia decompensării. Una peste alta, decompensarea e numele pe care îl putem da fără ezitări viitorului nostru. Și să nu uităm că fiecare din cunoscuții noștri suferă de morbul acesta. Deosebirea e că unii o recunosc și alții nu. Iar puritanii și imaculații sunt cei mai aproape de deznodămîntul final.



– toate sunt forme de suplinire care se înscriu în logica decompensării. Această logică spune: *trebuie mai întîi să se petreacă ceva rău ca să simt nevoia compensării*. Nocivul precede binefăcătorul, maleficul precede beneficul, malignul e înaintea benignului și tot așa. Din punctul de vedere

ținut sub control. Precaritatea e suplinită, rana e înăbușită, vulnerabilitatea e ascunsă și chiar pare să nu existe deloc.

Și într-o zi apare decompensarea. Mecanismul echilibrului se rupe, răul inițial nu mai poate fi ținut în cumpănă și atunci se trece la cel de-al doilea pas

Simona Dumitrache

Jurnal de stări

cu ochii tăi vorbesc din când în când
iar trupul tău rătăcește căutându-mă
azi în rai, mâine în iad
și tot așa prin întunericul
care deschide lumina
ce vine din urma pașilor mei
care au străbătut deșertul
căutându-te

acum orice simt contează
orice secundă oră an
acum umbra morții veghează
timpul este retractil și viclean
mă întâlnesc deodată
cu toți prietenii mei
care stau și sărbătoresc
clipa aceea devastată
drumul cel nefiresc
eu stau și mă uit la ei
cum ochii le râd de bucurie
cum inima totul
învie

uneori mă uit în oglinda din mine
îmi admir chipul cel nevăzut
ceva se aprinde se stinge
atât de seci sunt lacrimile mele încât
nimic nu mă mai atinge
nu mă mai sfășie
simt tot mai mult
o ardere vie
care este lentă
și care nu mă lasă să respir

te privesc ca pe o cetate
spre care mă înalț
în fiecare zi
să ating cele mai mari trepte
spre poarta inimii tale
numele tău este scris
pe fiecare parte din mine
acest nume pe care
eu îl port în suflet
și pe care îl așez într-un lacăt
în care mă închid
din care niciodată
nu vreau să mai ies

S-a născut pe data de 1.03.1990 în Caracal. Este elevă în clasa a 12-a la Colegiul Național Ioniță Asan din Caracal. Scribe poezie de un an. A fost invitată la tabăra de creație „Tinere Condeie” organizată de Ministerul Educației și Cercetării, în vara anului 2007. A obținut în acest an premiul I la același festival. Tot în 2008 a fost finalistă la Concursul național de critică literară „Mihail Iordache” de la Suceava.

A participat la Festivalul „Porni Luceafărul...” din acest an, de la Botoșani, unde a obținut premiile revistelor „Luceafărul” și „Bucovina literară”.

Crede cu toată convingerea în destinul său literar.

aud tot timpul o voce
care mă cheamă
și nu mă lasă să respir
o voce care vine
din întunericul nopții
învăluită de mister
acea voce îmi spune
iubește și lasă-te să fii iubită
căci totul, absolut totul
este frumos
atunci când iubești

închide ochii
să-ți simt
ființa ce apune
tremurând în palmele mele
ce-ți cuprind neliniștea
rece în zilele calde

umbra cuvântului
cade peste scrisul meu
peste orașul inundat de lacrimi
de dorință de singurătate

fug în mine
și nu mă regăsesc
chipul nu-l recunosc
el pleacă
în trupul pe care odată îl simțeam
azi nu-l mai simt
suntem doi străini



în căutarea unui drum
ce ne desparte

privesc în el și mă privesc
în oglinda ce mă atinge
peste luminița trupului
să poată zbura
urmele pașilor mei
în ea

fragmente dintr-un discurs
ating claviatura pianului
și cântă peste trandafirii
dintr-o poezie

unul tace
altul țipă
altul vine altul pleacă
iar altul este otrăvit
și se otrăvește
în izvorul clarului obscur
orbit de o lumină a minții
încet în neputință

o lumină arde vie
se vede iar se vede
acea metaforă dansând
în zilele tinereții
versurile vieții

aerul pare neascultător
el tulbură stelele, luna
se așterne pe neașteptate
în patul meu
în limba de cuvinte pe care
o ascunde în tăcerea
vie a nopții

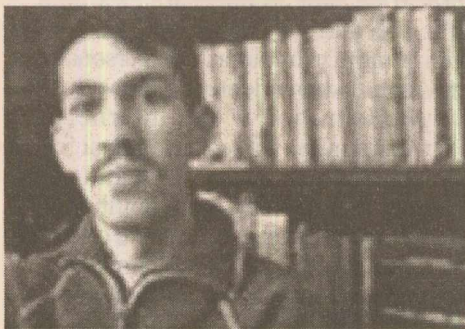
noapte albastră
arzând ca untdelemnul poeziei
vii revii
în universul tăcerii
străbătând deșerturile libertății
unei cărți de poezie deschisă
de această noapte ce se învâluie
în necunoscutul vieții

se clatină gândul
în ploaia de după-amiază
și-l aștept
sub ochii mari
o liniște în moarte
un pas atinge
o lume nepăsătoare
de tot ce-l alină

cu acest pământ euharistic
mă hrănesc
în veșnica tăcere
în care aripile de libelulă îi cresc
prefăcut deodată
într-un om
prinzând viață
din moartea efemeră
a cuvintelor ce-l cresc
fără frunze fără crengi
fără ploaie fără gând

când mă întorc
pe dată casa se lipește de pielea mea
iar dumnezeu se uită la mine
și-mi zâmbește
ar vrea să mă întrebe ceva
iar eu plec și uit totul
rămânându-mi însă în minte
măinile lui poetice
care pătrund în suflet

mă nasc din cuvinte
și rămân ascunsă în ele
o viață întreagă stăm la taclale
apoi încet murim împreună



Născut la 04.01.1988 în localitatea Călan, județul Hunedoara

A debutat publicistic la finele anului 2006 în revista: „Eminescu, luceafărul românilor de pretutindeni”.

Texte publicate în revistele: „Arcada”, „Noi Nu!”, „Visul”, „Oglinda literară”, „Dor de Dor”, „Cuvântul”, „Argos”, „Agero”, „Tânărul scriitor”, „Argeș”, „Nova Provincia Corvina”, „Cetatea culturală”, „Semne”, „Clipa siderală”.

Articole de atitudine în ziarul „Călăuza noastră”

Autor al volumului de poezii La templul poeziei – Editura Lumen. 2008

Apariție în antologia Romeo și Julieta la Mizil.

Daniel Lăcătuș

Fluturi de nisip

Fluturi de nisip
cotropesc edenul
surprins de flăcări
ce izbucnesc din privirea
unui înger bezmetic

Tărâm imaculat

Cu frica-n sân
temător și speriat
calc în cadență
un tărâm imaculat
dincolo de propriul trup

Cântecul nopții

Cum dorm statui
în trupul alb din munte
se auzi plângând
la templul poeziei
cântecul nopții

Întâi mai

După cădere
soarele zilei
de întâi mai
zgâriat la ochi
sângerează-n voie
cu lacrimi de cristal

Dincolo de cuvânt

Joc divin
sub pomii înfloriți
în lumina lui Iisus
dincolo de cuvânt
ce poate să însemne?

Criminali

Niște bezmetici
au ucis poezia
au lăsat-o să zacă
aruncată într-un șanț

la marginea orașului,
în lumina farurilor.
Se vede clar tăietura
din zona jugularei,
îmbrăcăminte
scăldată-n sânge!

În piața agroalimentară

M-am săturat de melancolie,
stări maladive.....
prea mult negru au văzut ochii mei.
Astăzi,
în piața agroalimentară
din orașul Călan,
o țărancă m-a întrebat
„nu cumperi fericire?”
N-am stat prea mult pe gânduri,
m-a costat doar 10 lei

Adrian Diniș

Absolvent de Informatică, anul acesta, la București, Adrian Diniș s-a remarcat în ultima vreme ca una dintre vocile în plină formare ale unei promoții care a început să crească amenințător. Împreună cu Cătălina Cadinoiu și Aida Hancer, Diniș reprezintă, după toate semnalmentele, un membru valoros al unui nou „contingent“, în stare, poate, să împrășteze puțin arealul poetic puțin cam blazat după ultimele isprăvi ale 2000-istilor. Mă bucur mult să remarc și să recomand o poezie proaspătă și lipsită de inhibițiile inerente, de obicei, la un autor de numai 22 de ani. Go, Diniș, go!

Claudiu Komartin

snapshots

pe strada din casă noaptea pășesc pe vârfuri
nu vreau să fac niciun zgomot
dar ușa scârțâie îngrozitor
oasele încep să-mi troznească

atunci liniștea devine cel mai de temut dușman
și așa da orice pe smiorcăiala
unei mâțe când e ucisă de șobolani

cineva mă trage de mânecă
îmi ascund în buzunare
mâinile pline de sânge și de bomboane

în toată mizeria asta de viață
moartea mă ceartă ca o mamă

*

nu-mi mai plouă în casă nu că mi-ar păsa dar
câte șanse sunt să fii lovit de fulger
într-o zi însorită

nu am nevoie să apară curcubeul copiii
îl ating într-o baltă de benzină

*

îmi scot capul din pulover
ca dintr-un ou abia crăpat
în fiecare zi mai pun o umbră pe mine
până devin eu însumi doar umbră

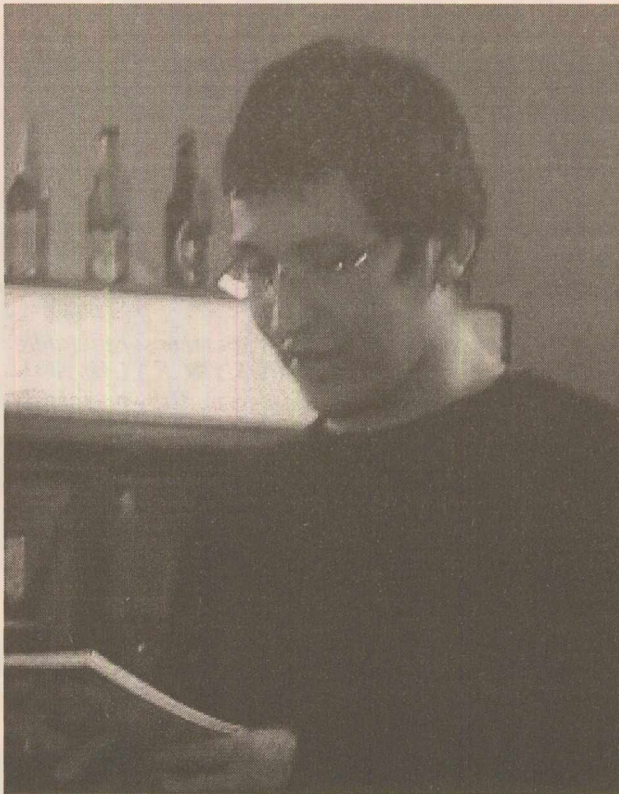
las un bilet „plecat până la romană“
pe la ora asta Georgiana
se ferește de luminile orașului
doar lumina lunii cade ca un reflector pe fața ei
și îi descompune fiecare trăsătură ca o prismă

pe la ora asta Georgiana
iese de la ase
am ieșit s-o văd și mi-e teamă
că dacă ne vom întâlni se va supăra

*

și dacă mă vede Georgiana zâmbește
ca pisica de cheshire
corpul îi dispare
până îi mai rămâne doar fața

apoi îi dispare și fața
mai rămâne doar un rânjet
pe care-l fixează ore întregi
după ce nu mai e acolo



ca poeziile mele dacă aş scoate-o pe ge din ele
ca în Georgiana și poza cu riduri
din care am taiat-o

să-i înțeleg absența
când am căzut unul lângă altul

tot decartând albume întregi pe masă
din sertarele minții

două poze una cu tine una cu mine
una lângă alta ne uneau despărțirea

arătăm așa urâți când nu suntem împreună
suflete chircite
cărora nu le mai recunoști zâmbetul
decât după amprenta dentară
cărora nu le mai poți recunoaște moartea
în niciun fel

*

sunt cel mai frumos trecător singur
privirea mea cochetă flirtează
cu fete cu nasul pe sus sau cu fundul mare
din când în când inspirate mă întreabă
dacă am plâns „și se vede umbra lacrimii“

asa că îmi feresc privirea de orice ochi înțelegători
mă simt al naibii de poet și de sexi în seara asta

*

undeva nimeni nu salvează pe nimeni
băiatul trebuie lăsat să plângă
fata să fie un fel de supergirl
& supergirls don't cry

acolo cu magnetul din copilărie
băiatul atrage fiarele vechi
aproape de inimă și scuiță sânge

își înghite în sec saliva
gândindu-se la fata din vitrină
care își ajuta mama să coase un fluture
pe rochia de mireasă

aici nici aici nimeni nu salvează pe nimeni

miroase a moarte fericită
fredonez the blower's daughter

*

ajung pe alei întunecate
unde confund gunoaiele cu oamenii
mă pitulesc și-mi bag mâinile în buzunare
înăuntrul meu
rupturile sunt lipite cu gumă de mestecat

Dâmbovița e atât de limpede că văd moartea
prin ea
aici sunt aruncați toți copiii nedoriți

lumina pe care o reflect
mi se ghemuiește în căușul palmelor
păsările beau apă împreună cu mine din ele

haloul pe care îl lasă în jur zborul lor
mă înconjoară
din vene îmi cresc lovituri de cuțite

se scurg pe piele
în cicatrici mai albe
decât un miligram de heroină

ge nu mai încapi în mine
dar ești prea slabă să-mi pocnești de sub piele

*

după ce am făcut un om mai puternic să sângereze
m-am speriat de mine
lovitura în țeastă mi-ar fi adus moartea
am fugit și m-am ghemuit în întuneric
tremuram

m-am mângâiat mama mi-a spus
mâinile ridicate n-or să mai putrezească
dantura imprimată îmi rânjește în fiecare zi
pe dinăuntru ești tot o brută

degeaba faci dragoste cu lumina stinsă
și strigi alte nume
dacă îți-o închipui mereu pe Georgiana

iar atunci orbit de lumina
pe care o revărsă asupra ta
îți repeți spasmodic într-un colț
ge eu nu sunt așa
întins în balta propriului sânge

degeaba
în timp ce vomitam îngeri și fluturi
degeaba mă scorjesc și mănânc din mine

*

ninge
omizile de pe blocuri îți cad în cap
fluturii se nasc direct pe haine
frumoasele și-i prind în păr

alteori ninge cu puf de pădăie
care-și sfârșește zborul
în sânul lor
dar și dacă ar fi așa
după iarnă vine toamna

nu mai e mult nu mai e mult
moartea te învață să numeri până la minus infinit

ROZANA MIHALACHE

*Toropeală, lene, căldură mare, gânduri de/la vacanță.
Vara asta cu siguranță nu-i ca iarna, când scriitorii și artiștii plastici erau mult mai ușor de găsit, fie jos la Muzeu, fie la Uniune.*

Acum ambele grădini ale locurilor mai sus-menționate sunt aproape goale și – îndrăznesc să spun – parcă neprimitoare fără ei.

*Scriitorii, artiștii („boema”) sunt fie plecați, fie nu fac nimic, după cum mi-a răspuns **DUMITRU RADU POPESCU** la întrebarea pe care se bazează ancheta de vară a „Luceafărului”:*

„Ce fac vara asta? Nimic. Nu fac nimic. Puteți să scrieți asta”.

Și am scris... în lipsă de altceva...

***GABRIEL CHIFU** se află în vacanță, în străinătate, sau cel puțin așa s-a înțeles din scurtele și repetatele convorbiri telefonice care se încâpățâneau să nu dureze mai mult de 20 de secunde, **DAN MIRCEA CIPARIU** mi-a răspuns cu bunăvoință din trenul ce-l aducea de la Mediaș la București și foarte mulți n-au fost de găsit.*

De înțeles, din moment ce afară sunt 40 de grade Celsius... în creștere și probabil că fiecare se ascunde pe unde apucă.

Însă am reușit să fiu pe aceeași lungime de undă cu câțiva, care întâmplător au parte și de o vară... plină.

Ioana IERONIM:
„O lungă vară fierbinte”



„Zilele acestea sunt «prinsă» în repetițiile și dezvoltarea spectacolului *Regele Lear*, în regia lui Andrei Șerban, dat fiind că eu m-am ocupat de traducere și intervin tot timpul modificări pe text.

Mai am în plan o comandă care mă angajează serios, implicând muncă multă și studiu intens și anume scrierea prefetei primului volum dintr-o antologie de teatru balcanic

ce reunește autori din Serbia, Macedonia, Albania și Bulgaria.

Unii dintre ei sunt deja jucați pe scenele românești, dar acest proiect este important pentru mine îndeosebi datorită teatrului contemporan admirabil pe care și noi ar trebui să-l avem în atenție, fiind un exemplu de calitate profesională.

Desigur că mai am în plan să scriu și pentru mine, teatru, dar și să-mi traduc din engleză în română una dintre cărțile de poezii, ceea ce înseamnă practic o rescriere.

După cum se vede, voi avea o vară fierbinte... și sper să reușesc să duc la bun sfârșit tot ceea ce mi-am propus.”

Traian T. COȘOVEI:
„Nu plec în vacanță”



„Nu merg nicăieri. La mare nu-mi place soarele, la munte nu-mi place să urc și toate astea ar costa bani.

De ce să dau bani pe ceva ce nu-mi place să fac?

În principiu vara fac aceleași lucruri pe care le fac și iarna, pe care le fac și toamna... scriu, citesc... cert e că nu plec în vacanță.”

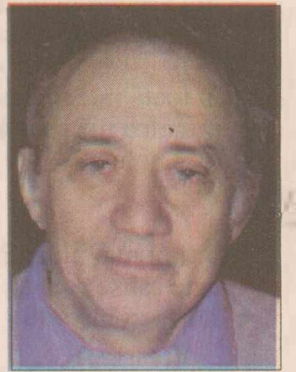
Iolanda MALAMEN:
„Cărțile nu țin seama de anotimpuri”



„Nimeni nu te întreabă, spre exemplu, cum îți petreci toamna sau iarna, pentru că ele sunt anotimpuri ale activității frenetice. Vara, în schimb, pentru noi, românii («proprietari» de patru anotimpuri), este considerată o perioadă în care trebuie să «dăm buzna», ca disperatii încotro ne duce buzunarul și imaginația, pentru... relaxare, pentru o farîmă de aer pur și pentru cât mai mult

verde... Personal, n-am considerat niciodată vara un anotimp exclusiv și exclusivist al destinderii și nici n-am tânjit în mod special după ținuturi exotice sau serpentine și rîuri rezezi de munte. Am trăit ca în oricare alt anotimp, m-am bucurat de o ploaie înspumată și trecătoare, am scris cu voluptate și cu tenacitate, m-am rugat la soare să nu mă topească și m-am bucurat în unele nopți de cite-o stea căzătoare. Vara asta nu se deosebește de celelalte... Poate doar prin numărul mai mare de pagini pe care mi-am propus să le duc la bun sfârșit. Și cum cărțile mele nu țin seama de anotimpuri și de forme de relief, iată, în vara asta, oriunde mă voi afla, mini-laptop-ul meu, prieten de cursă lungă, își va face cu siguranță datoria.”

Mircia DUMITRESCU:
„Mi-e o frică teribilă de avion!”



„Am și fost la Ipotești cu studenții. Am avut expoziție acolo și am pregătit muzeul de la Ipotești.

Pe 15 iulie îmi voi muta



vă petreceți vacanța?

la Constanța o parte din expoziția avută la București, în august cred că încep pregătirile cu studenții, iar în septembrie plec în China. Singura problemă e că mi-e o frică teribilă de avion!”

Lucia VERONA:

„Cum poți supraviețui într-un regim de 5 stele all-inclusive“



„Vara asta... o să mai stau în București două săptămâni și plec pentru câteva zile în Turcia, la Belek, ca să experimentez ce înseamnă să trăiești la 5 stele all-inclusive.

Poate o să elaborez chiar un ghid de supraviețuire pe tema asta... tot scrie toată lumea despre cum e să supraviețuiești în condiții vitrege. Eu o să scriu despre cum poți supraviețui într-un regim de 5 stele all-inclusive.

Sigur că o parte din week-end-uri o să mi le petrec la Ogrezeni, în afara Bucureștiului, unde am o casă și unde din când în când organizez activități culturale.

Apoi voi ajunge poate în Germania și câteva zile la Paris, unde mă voi documenta pentru un viitor roman. Peste tot voi avea laptop-ul cu mine, atât pentru roman, cât și pentru a încheia un volum de proză scurtă îndelung amânat“.

Cornelia Maria SAVU:

„Definitivez un nou volum de poeme“



„Vacanța mea de vară se mută în toamnă, activitatea de jurnalist la revista «Cultura» nepermițându-mi un concediu în perioada aceasta.

În rest e o vară în care trebuie să continui o serie de proiecte: definitivarea unui nou volum de poeme, *Marie-*

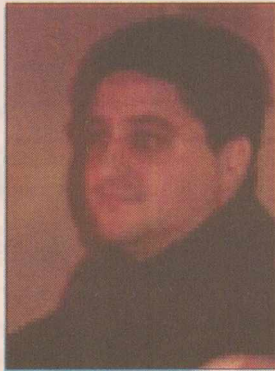
roumanie, câteva încercări de dramaturgie, mai bine zis un scenariu pentru Teatrul clasic „Ioan Slavici“ din Arad, pentru un spectacol cu tema *Ecleziastul*, care ar fi partea a II-a dintr-o trilogie pusă în scenă de regizorul Laurian Oniga.

Totuși am fost câteva zile la Vatra Dornei, unde m-am reîmprietenit cu muntele și sper în septembrie să reușesc chiar o vacanță

„de-adevăratelea“, ceva între Ipotești, unde îmi voi dubla vacanța cu activitatea de jurnalist cultural și poate câteva zile la Marea Neagră.“

Dan Mircea CIPARIU:

„Intense băi editoriale“



Nu știu alți scriitori cum sunt și ce vacanțe își fac, dar eu mărturisesc că abia am reușit să fug de la redacția unde public anchete și investigații jurnalistice culturale pentru a avea câteva zile libere în care să pot corecta și redacta noua mea carte, *Poemul matriță*, ce

va apărea în această toamnă. *Poemul matriță* e o carte în dialog vizual cu bunul meu prieten Mihai Zgondoiu. Cu ajutorul lui, voi publica acest nou proiect editorial însoțit de un DVD ce va conține câteva videopoeme ilustrate cu desenele lui. Tot în această vară voi termina albumul *Scriitori pe Calea Regală. Fotograme & Jurnal* ce va fi lansat în decembrie în cadrul unui eveniment multimedia și multiart. Albumul va conține 104 imagini realizate de arhitectul și fotograf Alexandru Calcatinge, desenele lui Mihai Zgondoiu, jurnalul scris de Andra Rotaru, un Renga-Regal coordonat de Constantin Abăluță, precum și două DVD-uri realizate de către TVR Cultural. Primul va fi documentarul *Scriitori pe Calea Regală*, iar al doilea va grupa 12 interviuri sub genericul *Confesiuni regale*. După cum se vede, vara asta îmi va fi prilej de proiecte și băi editoriale.“

Denisa COMĂNESCU:

„Între Marea Neagră și Sena“



„De câțiva ani încoace vacanța mea de vară a devenit un soi de ritual – merg la mare la începutul lui august, împreună cu soțul meu, poetul Nicolae Prelipceanu, și încerc să recuperez ce n-am înțeles într-un an întreg, iar la mijlocul lui august mergem la Paris, unde bunii noștri prieteni ne așteaptă cu cheile de la casă pregătite înainte de a pleca ei la mare, în sudul Franței.

Îmi place Parisul în august. Nu sunt mulți turiști și lipsesc asiaticii care să te împuște cu aparatele de fotografiat.

Și, desigur, voi fi în căutare de noi titluri de cărți de ficțiune în capitala Franței.“

Vila Scriitorilor „Zaharia Stancu“ de la Neptun după renovare

La mijlocul lunii iunie 2008 a intrat în funcțiune, renovată, Vila Scriitorilor „Zaharia Stancu“ din stațiunea Neptun. Prima serie completă de turiști a început însă, ca de obicei, la 1 iulie. Vila a fost renovată, atât instalațiile sanitare cât și cele de încălzire, alimentările cu apă și placajele au fost înlocuite. Lambriurile și mochetele sînt la prima utilizare, ca și mobilierul din camere și apartamente. Toate aceste schimbări se referă la aripa de Sud. Apartamentele din aripa de Nord, deasupra restaurantului, vor fi renovate într-o etapă ulterioară, aici fiind însă înlocuit complet acoperișul. În aripa de Sud, cea „nouă“, toate camerele și apartamentele au ferestrele și ușile exterioare din geam termopan cu plase contra insectelor, televizor și frigider. O nouă etapă de îmbunătățire va cuprinde probabil și necesarele instalații de aer condiționat. În acest an cel puțin, la sfîrșitul lui iunie, temperaturile au atins 30 de grade Celsius în aer și, spre seară, 26 de grade Celsius în apa golfulor. Dacă vila s-a înnoit, personalul condus de simpaticul director, domnul Vasile, a rămas la aceleași cote înalte ale amabilității și sollicitudinii față de scriitori și de toți turiștii. În urma hotărîrii Comitetului Director, prețurile practice au rămas



cu totul modice, doar turiștii care nu sînt membri ai USR avînd acum de plătit un tarif mai ridicat, oricum nesemnificativ față de prețurile din zonă.

Un sejur la Neptun este cît se poate de recomandat pentru un scriitor din punctul de vedere al dotărilor vilei. Condițiile sînt excelente în special pentru familiile cu copii mici, parkingul de cărucioare din hol era neîncăpător încă în iunie. Dar trebuie remarcat și faptul că stațiunea Olimp funcționează din ce în ce mai prost: locurile de agrement sînt practic inexistente, magazinele care mai fînțau s-au închis în majoritate, pînă și unica farmacie, iar terasele nu prea au clienți, fapt justificat de prețurile mari și serviciile îndoielnice. Cu excepția Complexului Cireșica, excelent întreținut și cu un restaurant de calitate, restul Olimpului pare mort și nici Neptunul nu se simte prea bine. Mai sînt oaze de bun-gust precum piscina-bar de la Cocor și terasa Foișor, cu reconfortanta muzică franceză a anilor '60, dar ele sînt copleșite de mediocritatea restului.

Vila Scriitorilor „Zaharia Stancu“ Neptun va funcționa pînă la 15 septembrie, în lunile iulie și august gradul de ocupare fiind deja, după rezervările făcute, de peste 90%. În toamnă, Comitetul Director ar putea lua în calcul continuarea organizării unui program de burse pentru extra-sezon.

Vă dorim, oriunde ați merge, mult soare și o mare caldă, nu uitați ca, pe plajă, să citiți *Luceafărul*! (H.G.)

Până la urmă, un om al culturii, al artelor, rămâne devotat domeniului în care evoluează indiferent de perioada anului și de locul în care se află.

Bineînțeles că o vacanță, o evadare din cotidian nu-i pot fi niciodată de prisos, ba chiar pot deveni fructuoase surse de inspirație. Să ne gândim numai la Hemingway, care și-a scris romanele într-un sătuc de lângă Havana, într-o atmosferă relaxantă și umplându-și pauzele cu ieșiri în larg.

Viorel Mirea

Poeme de dragoste și moarte

IAR DE-AM SĂ PLEC

Iar de-am să plec am să te iau în mine,
Și de-am să plâng am să te iau în plâns –
O, carnea ta cea plină de suspine
Ea niciodată nu mi-e de ajuns!

Cum se întoarce floarea iar în floare,
Și cum revine plânsul iar în plâns –
O, carnea ta, cea plină de dogoare,
Ea cârnii mele nu-i e de ajuns!

Și de-am să fiu, îmi fi-vei mie ființă,
De nu mai sunt, mă faci să fiu mai sfânt,
Din carnea mea cea plină de cuviință
Suav s-o naște Eva pe pământ.

Iar ochiul meu cel plin de poama-i tristă
Și de păcatul greu, cel dulce-amar,
Te va purta-n sclipirea-i ametistă
Ca pe scânteie aprigul amnar.

Și nu fi tristă, trist de sunt cu tine,
Ci veselă să fii, de trist îți sunt,
Din răul ei să n-o întorci în bine
Pe carnea mea cea neagră, de pământ

Ci să o lași în josul greu să cadă
Cum cade ploaia-n răncedele nopți,
Mă ia
Și du-mă-n carnea-ți de zăpadă,
Și-ntoarce-mă în mine
Dacă poți...

ARATUL

Cum l-ai pregătit mamă pe tata în pământ când l-ai pus,
L-ai uns cu fierbințele untdelemn al ochiului tău de safiră –
Curgea o lumină de sus
Și brusc primăvara s-a dus
Când îngerii cântară din flori
Ca din liră.

Ca și cum tata ar fi plecat la arat
Ai făcut o azimă de pâine și ai pus-o pe masă,
Păsările aveau o binecuvântare proaspătă și aleasă
Și cămașa cea nouă și albă
Ce frumos i-ai călcat!

Pe urmă i-ai luat palmele demne ca niște securi
În mâinile tale subțiri, mângâindu-le,
O, cum te-ai așezat în genunchi, vântule,
Plânsul nostru să-l duci mai departe,
Să-l furi!

Și ce frumos l-ai așezat mamă-n pământ
Cum pasărea-și pune în oul său puiul, zglobiul,
Cu cele, cu cele ce sânt,
Mamă,
L-ai îmbrăcat în tristețea ta de aramă
Lucioasă ca pielea de căprior
Și l-ai luat în brațe ușor
Ca să nu-i strici în pieptul lui
Viul.

Dar el tăcea, și te privea dintr-o parte mai rece,
Pe dinăuntru său te privea, ca aurul din galbenul lui,
Hainele noi îl incomodau la arat
Căci el a plecat să are pământul
Pe cealaltă parte, departe,
Pe cealaltă parte
De sat!

MOARTEA POETULUI ERCOLE STROZZI

Nu e brad mai brad decât bradul și nici apă mai apă ca apa,
nu e moarte asemenea morții dacă nu-i moartea ta –
numai moartea poetului Strozzi părea a tuturor fi,
părea mai moarte ca toate morțile trăite de toți la un loc.

Ercole Strozzi nu de o moarte mort este el,
primită, permis de liberă trecere, odată cu nașterea,
ci de douăzeci și două de morți, lumânări ale trupului
prin care ies douăzeci și două de cupe de trandafir cu
miresme-fecioare
când douăzeci-și-două se umplu și varsă prenu cupe

cu fumeșădele vinuri.

Și sângele lui are arome pe care
zânele varsă-le peste arcurile de romaniță
și te întrebi dacă în trup nu i-au închis doar miresmele.
Douăzeci și două pumnalele petrecute prin lișița trupului
ca o căruță printr-o piață cețoasă, la 5 dimineața.
Și totuși 22 e o cifră
și nu ascuțisuri care-ți vindecă viața!

Și douăzeci și două tășuri s-au plâns la douăzeci și două
de mâini,
cu douăzeci și două de umbre, douăzeci și două de guri,
în mișcări simultane și-n dansul
având coregrafia semnată de diavol.

Nu e nimic care să-mi aducă aminte de mine
vorbindu-i poetului Strozzi,
nu e nimic din mine și nici n-a fost pe treapta palatului
când nescrisele-i versuri curgeau prin douăzeci și două de
guri –
și nici pe câmp, nici în iepurii casei n-a fost nimic
să te faci să crezi că moartea există!

Nici în dimineață n-a fost nimic, nici în aer sau soare
când Ercole Strozzi a plecat în piață pentru a hrăni porum-
beii
cu chiar inima lui.

Întâi a trecut pe la niște amintiri,
a luat mirosul rapiței de pe câmp să-l ducă îngerilor,
un laț a făcut din privirile lui și o capcană din auzul lui
în care au căzut vulpile, urșii, în care i-a căzut calul
pe care cu greu l-a învățat scoaterea din prăpastia sunetu-
lui.

După el veneau, nescrise poemele
amușinându-l ca ogarii pierzând vânatoarea,
după el se țineau facerile plângând mai aspru ca nefacerea
și-l urmau luceferii cu nevăzuta lor strălucire
din mijlocul zilei.

Pe mânășă din pleoape de căprioară a poetului
trasă peste pielea dumisale din pleoape de rândunici
au coborât pajurele de pe steme, s-au așezat vulturii stea-
gului
și zânele din descântece.

Atunci douăzeci și două pumnale vorbeau cu tășul,
cu douăzeci și două de umbre și douăzeci și două de mâini
urmărind
să-i desfacă pieptul și să-i rețeze
amintirile de amintiri.

Poetul e pleoapa sub care, dacă se ascunde o lacrimă,
în ea e pământul cu toatele lui și netoatele
cerului său.

Când douăzeci și două de răni
umpleau douăzeci și două de cupe de sânge
altundeva douăzeci și două de cupe de vin
urcau la douăzeci și două de guri
serbând rănile
ținute în brațe de îngeri.

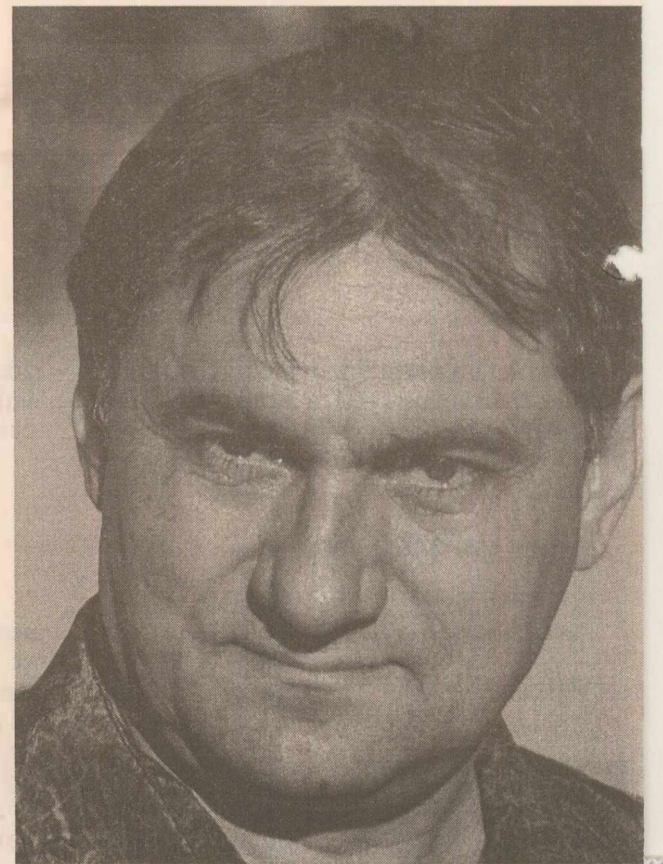
Porumbii s-au înnegrit de douăzeci și două de ori,
soarele era mai puțin luminos cu douăzeci și două de luni
și luna cu douăzeci și două,
cu douăzeci și două de semiluni.

Zâmbetele au fost prigorii ascunse-n pământ
dar cifrei 22
îi era o așa de rușine de ea
de nu mai știa!

Când a urcat treptele lui 22 ale palatului
poetului îi cântau douăzeci și două de cinteze
prin interiorul viselor lui părăsite
de visele lui.

Douăzeci și două de mii de păsări albe,
cu alte douăzeci și două de mii de păsări negre,
și cu douăzeci și două de alte mii de păsări negre
și cu alte douăzeci și două de mii de păsări
mor când e omorâtă
o singură picătură
din sângele unui poet!

Dimineața, o voie bună i s-a arătat,
o bună voie deschizându-i foile lumii
exact la pagina urcării la cer.



Poetul s-a șters cu niște poeme la ochi
și un vultur ieșitu-i-a din colțul lacrimii drepte
aruncându-se în inima lui.

Pe mări, douăzeci-și-două corăbiilor și douăzeci-și-doile
pânzelor
spre vânt au căscat douăzeci și două de guri;
noptile s-au strâns toate într-o clipă din zi,
toate noptile în trupul lui au intrat pe spărturi
ca apa de ploaie-n pământ.

Primul care l-a sărutat a fost destinul,
l-a îmbrățișat întâiul oțelului lui 22,
ultimul care l-a îmbrățișat a fost destinul,
cel din urmă sărutându-l a murit înaintea lui,
și pământul l-a strigat cu numele lui de pământ
pe numele mic.
Și pământul a strigat pământul din trupul poetului,
și păsările au strigat păsările din inima poetului,
și inima poetului a strigat-o pe ea
care era primăvara și vara și toamna
dragostei lui.

Pumnalele au trăit o clipă în trupul său, au văzut
cum e să fii pe dinăuntru poet,
cum e inima, starea vremii, dragostea,
s-au crezut și ele poeți, s-au ridicat din genunchi,
cum trăiesc pumnalele în genunchi, doar în carnea poezilor
se ridică,
s-au înălțat puțin, s-au crezut săbii,
dar în trupul firav al poetului
săbiile și pumnalele zdumicite de versuri și dragoste
mor pe vecie.

A venit falfăire de pasăre
agățată de gâtul amintirii lui,
a luat chipul și blândețea iubitei,
între două bătaii ale inimii, depărtată,
de douăzeci și două de ori.

Poetul era fluture cu aripi de curcubeie,
prin rănile lui soarele șiroia, treceau primăverile
ca imaginea prin fața unei calești;
prin rănile lui se vărsau poeme
gâlgâind pe caldarâmul din piață,
poeme pe care le ciuguleau porumbii și mierlele
și cântau și amarnic din ele.

Rănile poezilor sunt rănile cântecelor
păsărilor care n-au mai cântat,
au cântat dar n-au mai fost ascultate,
au fost ascultate dar nu au mai, nu,
nu au mai avut pentru cine!

Dar în cupele din care 22 beau vinul succesului
s-au arătat morțile lor.
În cupele douăzeci și două ale vinului
chefuia moartea cu părul pe spate lăsat,
moartea legănând fiecăruia capul
legat în piele de tigrul pe ramuri de frasin
de spinările ei.

Iar după un veac, după două, și trei,
niște biete cuțite stăteau pierdute-n pământ și plângeau
ca o ploaie de vară
risipită-n pământ.

Veghe și portocale la San Francisco

IOAN RADU VĂCĂRESCU

„În sfârșit, adormisem adânc, un somn profund și fără vise, întins pe spate în patul confortabil în care atâtea ceasuri până atunci mă zvârcolisem ca peștele pe uscat. Am simțit, cu o satisfacție fără seamăn, cum alunec, secundă după secundă, în somnul acela ca de mormânt, binefăcător și odihnitor. Chiar acele câteva secunde de lină alunecare mă vindecaseră parcă de oboseala drumului cu avionul până la San Francisco, care durase aproape o zi și jumătate, și de neputința de a dormi într-un loc de pe pământ care era la zece ore diferență de fus orar.“

Deși îmi vorbea în șoaptă, mi se părea că vorbele sale răsună puternic în toată încăperea localului în care ne aflam, la o masă din colț, cu și cu vârstnicul meu companion de poveste și de consumație. Poate că acea senzație era dată și de faptul că avea o voce profundă, sonoră, dar învăluitoare și acaparantă, dintre acele voci care par a se naște din rărunchi și pe care n-o mai auzi niciodată.

„Mai era“, a continuat bătrânul meu comesean, „și faptul că scăpasem, nici nu-mi venea să cred că la doar o jumătate de an de la ieșirea din pușcărie străbătusem oceanul și apoi întreg continentul american și ajunseseam în California. Să știi, dragul meu, că nu-i ușor lucru, după șaisprezece ani de pușcărie politică. Ți-e oarecum greu să revii la tine acasă, în țară, lângă familie, prieteni, cunoscuți, mă rog, dacă ți-a mai rămas așa ceva după o viață de om petrecută la pușcărie, darămite să pleci peste apa cea mare taman în țara visurilor, la San Francisco.“

Într-adevăr, domnul doctor făcuse șaisprezece ani de pușcărie politică, bătăuți pe multe. Înainte de război fusese unul dintre promotorii psihanalizei în România, era oarecum faimos în țară, atât în mediile medicale, cât și în cele literare. A și tradus în acele vremuri câteva texte de Freud, a promovat apropierea dintre psihanaliză și artă, mai ales arta literară. Cunoscușe psihanaliza la ea acasă, ca să zic așa, la Viena, unde fusese student la Medicină. A fost unul dintre motivele intrării la pușcărie, imediat după 1948. Pentru comuniști, psihanaliza era o manifestare de frunte a putreziciunii capitalismului, astfel că au fost retezate orice astfel de acțiuni sau atitudini, fie în medicină, fie în cultură. Desigur, i s-au pus în cărcă și alte vinovății, astfel că a fost condamnat la temniță grea pentru trădare și omisiune de denunț. N-a fost eliberat decât în 1964, odată cu evenimentele binecunoscute și jocul politic pervers din interiorul puterii comuniste din acea perioadă.

„Așa că“, a continuat domnul doctor, „nu numai că n-am închis ochii tot drumul până în America și apoi alte ore bune în compania prietenilor români care mă invitaseră acolo, dar nici în noaptea care-a urmat, m-am zvârcolit în pat toată noaptea, m-am ridicat de câteva ori și am tras câte-o țigară, astfel că spre dimineață, ceea ce însemna, pentru bioritmul meu românesc, primele ore ale după-amiezii, eram atât de stors de puteri încât nu-mi aminteam nici măcar în pușcărie să fi ajuns vreodată în asemenea hal de epuizare.“

S-a oprit brusc din vorbit, ca și cum ar fi fost întrerupt de ceva sau de cineva. Dar nu era decât o umbră ca o boare abia simțită care-i întunecă pentru o clipă obrazul perfect bărbierit, brăzdat de două cute adânci și simetrice. Iși reluă povestea în același ton aproape șoptit, aproape intim.

„Poate știi, dragul meu, că în pușcărie cea mai grea tortură era să nu te lase să dormi. Asta era cea mai teribilă chestiune, și oricât ai fi fost de dur, erai până la urmă doborât. Lipsa de somn, și îți spun asta și ca specialist, duce la niște manifestări groaznice, fizice și psihice. Odată am fost ținut, fiind la carceră pentru o anumită faptă, trei zile și trei nopți fără somn. Aveam voie să șed pe țambal sau aveam voie să mă plimb prin celula de doi pe doi, dar n-aveam voie să mă întind și să adorm. Încercasem, desigur, să mă rezem de perete sau chiar să mă întind și să ațipesc măcar câteva clipe, acolo, pe lemnul gol. Nu știi cum e, ajungi pur și simplu la durere fizică insuportabilă și la pierderea minții. Era imposibil însă să adormi, pentru că, la intervale scurte de timp,

gardianul de serviciu venea la ușă și izbea de câteva ori cu putere în ea. Nu deschidea ușa și nici măcar vizeta, nu se obosea să facă lucrul ăsta, pur și simplu izbea în fierul ușii cu bastonul. Tresăream înspăimântat de fiecare dată. Dacă cumva încercasem să mă așez, săream ca un arc și așteptam tremurând să se deschidă ușa și să primesc bătaie. Eram sigur că nu se putea să nu fiu supravegheat, secundă de secundă. Însă nu eram. Nu mă privea nimeni, dragul meu, totul se rezuma la bătăile în ușă, repetate la infinit. Nu mi se dădea nici o altă atenție. Însă atunci credeam că sunt în atenția lor în fiecare clipă. Nu eram, însă era destul cu acele izbiri repetate în ușa de fier, era destul cu lipsa de somn, efectul psihologic asupra mea era devastator. N-am închis ochii deloc în acele trei zile și trei nopți mai mult decât vreo câteva minute. Și totuși, nu mă simțisem atunci, la carceră, sau altădată în pușcărie, atâta de sfârșit ca în prima mea noapte în America. E drept, eram cu atâția ani mai bătrân de data asta“.

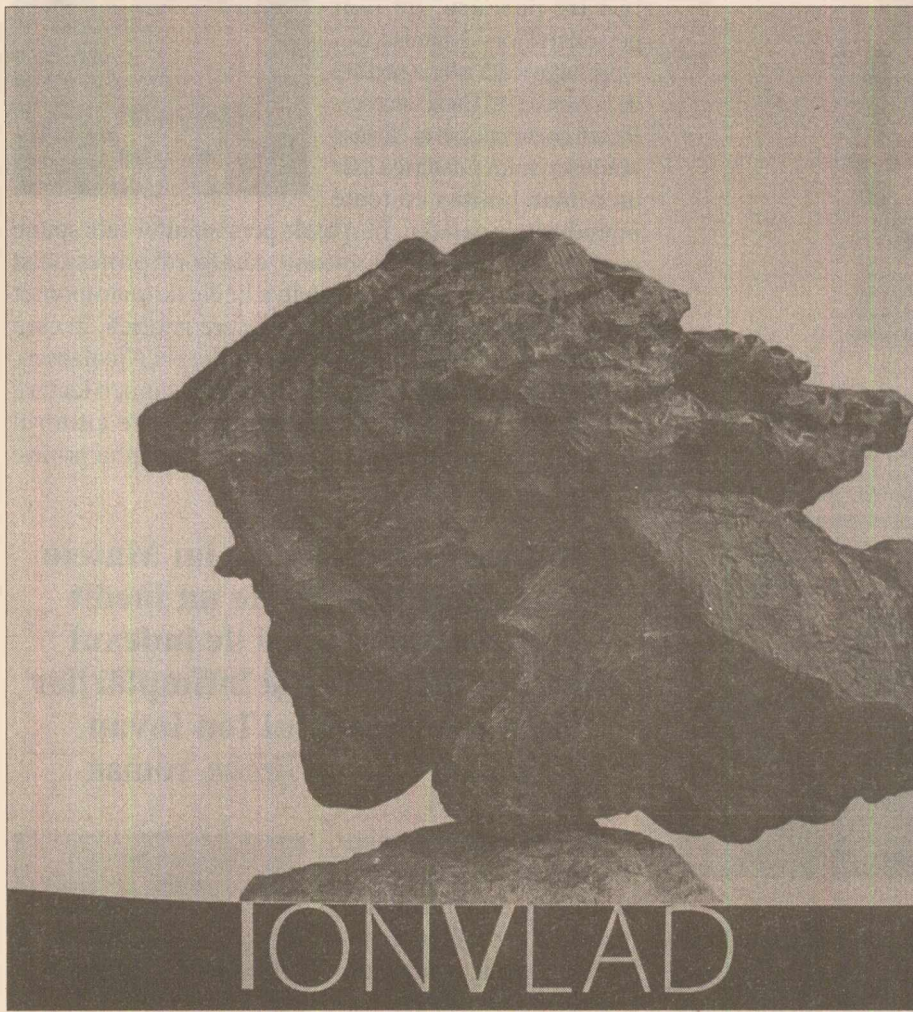
A tăcut pentru câteva clipe. A sorbit din cafeaua aproape rece. Avea mâini fine, cu degete subțiri și unghii îngrijite, mâini de om tânăr, nu ale unuia care a trecut de optzeci. Nici chipul prelung, nici ochii, extrem de vioi în comparație cu vorba șoptită și lentoarea povestirii, nici trupul, uscățiv, dar perfect vertical, neatins parcă de grelele timpuri trecute, nu-i arătau vârsta. M-am

Nu mi-am dat seama de ce mă trezisem. Era liniște, doar de undeva, părea de foarte departe, răzbătea o rumoare de valuri la țărm, de port și de vapoare. M-am așezat aproape imediat la loc în pat cu intenția de a reintra în somnul binefăcător, dar, probabil din pricina emoțiilor și oboselii prea mari, n-am reușit cu nici un chip. Intrasem pesemne în acea stare dată de faptul că *îmi sârise somnul*, cum zicem noi, românii. M-am zvârcolit astfel, acolo în patul acela imens și foarte confortabil, într-o stare amestecată de veghe și somn, mai bine zis de somn superficial și veghe somnambulică. După un timp, iarăși nedefinit, în care m-am consumat în starea aceea, m-am trezit de-a binelea, bănuind și de ce mă trezisem prima dată din somnul profund, sărind în sus ca un arc. Se auziseră, destul de puternic în liniștea din jur, câteva lovituri în oblonul de lemn de la fereastră. Nu m-am mai ridicat însă din pat, am rămas acolo întins, dar amorțit parcă complet, cu loviturile în oblon răsunând în cap, ca ecouri prelungi de gong. Am închis ochii instinctiv, și, iar, alte lovituri. Deschideam ochii spre întunericul din cameră, îi închideam iarăși, ațipeam, mă trezeam, vegheam încordat o clipă, revenea amorțeala aceea, a trupului, dar și a minții, loviturile continuau la intervale oarecare, câte două, câte trei, mai puternice sau abia auzite. Am încercat și să mă ridic din pat la un moment dat, dar n-am reușit sau poate, aflat în acea stare

buimacă, doar mi-am imaginat că vreau acel lucru. Apoi, loviturile în oblon rărindu-se parcă de la o vreme, se pare că am adormit mai multe minute, dar m-am trezit iarăși, de-a binelea însă, după o serie de lovituri mai puternice. M-am ridicat din pat, destul de agil totuși, și am înaintat prin întunericul camerei vreo câțiva pași, într-o direcție oarecare. Apoi, ghidat de o geană de lumină descoperită brusc, m-am îndreptat spre fereastră. Aveam intenția de a face lumină în cameră, vroiam să mă dezmeticesc și să aflu ce se petrece.“

Domnul doctor se oprit din vorbit și, cu gesturi extrem de lente și de precise, își aprinse o țigară. O țigară de foi, lungă și subțire, cu muștiuc de lemn și cu aromă foarte fină de vanilie. Trase câteva fumuri, unul după altul, iar încăperea localului se umplu de aroma de pe alte meleaguri a țigării de foi. L-am privit în continuare admirativ, aș fi prelungit cât de mult acele clipe în compania distinsului meu companion, dar și ardeam de nerăbdare să aflu continuarea poveștii. Reluă brusc, pe același ton, dar parcă totuși puțin mai alert.

„Am ridicat oblonul de lemn, trăgând cu putere de panglica pipăită la marginea ferestrei. O splendidă zi californiană îmi apărui atunci în fața ochilor. Fereastră dădea în spatele casei prietenilor mei, spre o livadă de portocali. Dinspre oceanul care se simțea undeva aproape bătea briza în rafale constante. Chiar lângă fereastră se afla un arbore de portocal încărcat de globuri aurii și care se zbăteau în bătaia vântului. La capătul celei mai apropiate dintre crengi se bălângănea o portocală cât toate zilele, aproape roșie de coaptă ce era. Am deschis geamul și am apucat strâns ramura aceea năbădăioasă de portocal. Am prins cu cealaltă mână portocala uriașă și am smuls-o de pe creangă. Am închis fereastră la loc, am tras oblonul, am băjbăit prin întunericul revenit în cameră și m-am așezat pe pat. Am stat câteva clipe liniștit în liniștea deplină și apoi am descojit portocala, așezând bucățile de coajă pe pat. O mireasmă de nedescris a umplut atunci camera ineditului meu supliciu californian.“



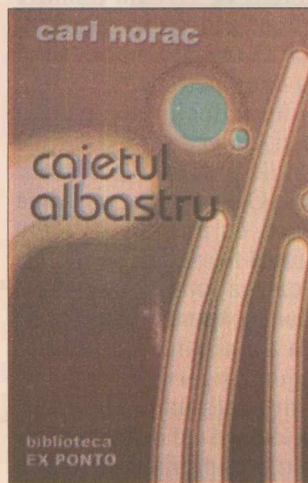
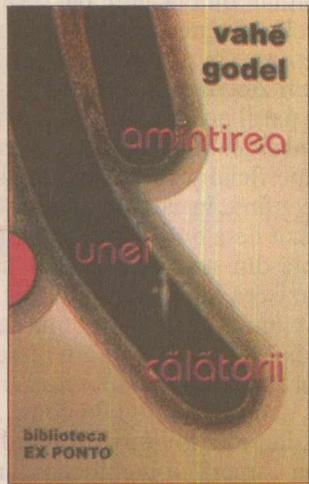
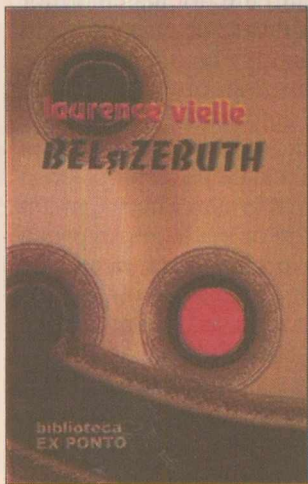
gândit și la scrierile domnului doctor, rămase actuale la câteva decenii de la publicarea lor într-o foarte cunoscută revistă a perioadei interbelice, deși apărea în provincie și chiar ținea cu dinadins să iasă asta în evidență. Chiar știam pe de rost o frază dintr-un astfel de text al domnului doctor, intitulat *Psihanaliza în literatură*, de prin anii '30: „Psihanaliza nu face altceva decât să parcurgă în sens invers istoria oricărei manifestări sufletești.“ A început iar să povestească, parcă ușor contrariat de zâmbetul meu admirativ și necontrolat.

„Am adormit spre dimineață, adică, după ora de-acasă, după-amiază. Nu știu exact cât am dormit, dar nu mult, mi-am dat seama instinctiv. M-am trezit brusc și am sărit în picioare în mijlocul camerei de oaspeți unde am fost cazat, în vila californiană a pretenilor mei. Era întuneric în cameră, obloanele fuseseră trase de către gazdele mele, ca să mă pot odihni cumsecade. Dincolo de faptul că era ziuă, le spuseseam și că nu mai suport lumina nicicum, atunci când mă așez în pat, îmi fusese de ajuns cu becul gol aprins în celulă atâția ani.

Amintiri și obsesii sexuale

HORIA GÂRBEA

Cinci poeți francezi
în traducerea lui Constantin Abăluță
Editura Ex Ponto



Cinci poeți francezi sînt prezentați publicului românesc de Editura Ex Ponto și de traducătorul lor, poetul român Constantin Abăluță. Traducerea a fost sprijinită de programul Cultura 2000 al Uniunii Europene. Cei cinci autori sînt Franc Ducros (*Țîșniri silabe smulse*), Laurence Vielle (*Bel și Zebuth*), Gérard Augustin (*Călătoria lui Lao-Tzi la Constantinopol*), Carl Norac (*Caietul albastru* – titlu care parcă ne sună cunoscut) și Vahé Godel (*Amintirea unei călătorii*). Autorii sînt din generații diferite: Vielle și Norac avînd sub 50 de ani, iar ceilalți trei fiind septuagenari. În ultimul timp, chiar dacă revistele publică grupaje de poezie străină, sînt extrem de puține volumele complete de poezie recentă care aparțin altei literaturi. Efortul deosebit al lui Constantin Abăluță și tenacitatea cu care a realizat acest proiect, unul ce l-a ținut destule luni departe de propriile sale preocupări poetice, sînt absolut remarcabile. Tot el a realizat, alături de Niki Macovei, gama copertelor și ilustrațiilor, astfel că volumele au și un aspect grafic unitar și foarte izbutit. Toate cele cinci cărți sînt demne de interes, autorii fiind niște distinși literați, de o deosebită originalitate. Dintre ele, cea mai ciudată, un experiment curajos, este cea a lui Laurence Vielle,

membre al comunității franceze din Belgia, care oscilează între poezie, dramă și povestire propunînd personaje între care Bel (femeie) și Zebuth sînt cele centrale. Un fel de „roman” urmuzian plin de cugetări ironice. Toți cei cinci poeți scriu texte foarte reflexive și toți cinci, întîmplător sau nu, au ca temă a volumelor lor călătoria. Gérard Augustin scrie: *Iubirea ia-n stăpînire un nume și pe loc toate numele care au o iubire îi devin dușmani*. Pentru poeții români, adesea narcisiști, lectura celor cinci confrăți francezi poate fi o terapie necesară.

Bogdan Hrib, Răzvan Dolea
Blestemul Manuscrisului
Editura Tritonic, roman

O carte foarte potrivită pentru vacanțele dumneavoastră! Chiar dacă o să vă îngreuneze valiza, merită să o luați. Un inginer și un istoric scriu împreună, nu e clar cum au lucrat, dar au lucrat bine, un thriller istoric în care parcurg, de fapt personajul lor – Manuscrisul – parcurge toată istoria noastră de la Mircea cel Bătrîn încoace. Planul contemporan al căutării manuscrisului misterios este un roman polițist cu toate ingredientele genului. În spatele personajului care spune eu, detectivul Stelian Munteanu, căutătorul profesionist al manuscrisului, ghicim întrucîtva liniile de (auto)portret ale lui Bogdan Hrib. Zona de evocare istorică, în care uneori eroii vorbesc ca în filmele lui Sergiu Nicolaescu, trebuie că aparține lui Răzvan Dolea. Oricum, o lectură palpantă, antrenantă, delectantă și în care cititorul are parte și de o popularizare a istoriei neamului printre aventuri de tot felul.



Ultimele însemnări ale lui Mateiu Caragiale însoțite de un inedit epistolar precum și de indexul ființelor, lucrurilor și întîmplărilor în prezentarea lui Ion Iovan
Editura Curtea Veche, roman

Inteligent, pasionant, delectabil și în același timp profund acest roman al talentatului și prea rar prezentului Ion Iovan. Autorul memorabilei **Comisia specială** se pune acum în pielea lui Mateiu Caragiale, despre care a mai scris relativ recent un volum.

Subiectul romanului, care e de fapt un cărțoi de vreo 600 de pagini, este ingenios: Mateiu Caragiale ar fi avut un fiu, Jean Mathieu Zilverstein, născut în 1936, anul morții scriitorului, cu o funcționară a Editurii Fundațiilor Regale. De fapt e un fiu postum. Mama lui, Emma, se căsătorește formal cu un Maximilian Zilverstein pentru a da identitate fiului și apoi mamă și fiu emigrează în Franța. Acest Jean Mathieu Zilverstein e posesorul jurnalului pe anii 1935 și 1936 (cîteva zile pînă la deces) al tatălui său natural. El vine în 1990 în țara natală cu gîndul de a dona prețioasele consemnări ale autorului *Pajerelor* autorităților românești, recte ministrului culturii sau Uniunii Scriitorilor. Dar e suspectat de a fi impostor și, pentru că a ales ca moment al vizitei mijlocul lunii



iunie 1990, fugărit de mineri, silit să abandoneze servieta cu valoroase însemnări. Cel care l-a condus prin București și era să fie bătut solidar cu el este, aflăm în ultimul rînd al cărții... un anume Iovan. Ghicim că el a recuperat manuscrisul pe care îl avem în față.

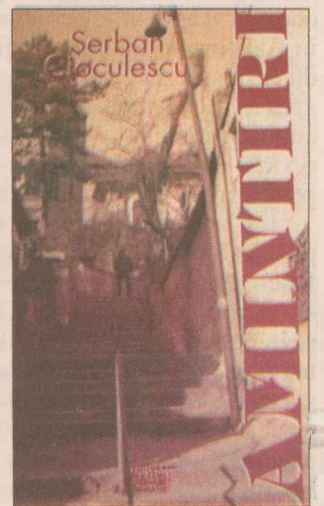
Volumul cuprinde așadar jurnalul lui Mateiu I. Caragiale, explicații ale prezentatorului (Ion Iovan) pentru cele ce apar în acest jurnal (oameni, locuri evenimente), ceea ce ne oferă un curs scurt de istorie interbelică, și, la final epistolarul care dă cheia romanului: aventura manuscrisului și apoi cea a lui Jean Mathieu Zilverstein în București la anul 1990. Stupefiat și scîrbit de cele trăite în capitala mineriadelor, Jean Mathieu Zilverstein părăsește România pentru totdeauna, asemeni bunicului său patern.

Cartea este o excelentă combinație de fapte reale bine documentate și imaginație, o fermecătoare pasișă a stilului „matein” și o mostră de roman postmodernist. În al optulea deceniu de viață, Ion Iovan ne apare tînăr și fericit.

Șerban Cioculescu
Amintiri

Editura Muzeul Literaturii Române

În îngrijirea doamnei Simona Cioculescu, nora cunoscutului critic, apare o ediție masivă, revăzută și completată, din amintirile sale. La 20 de ani de la dispariția maestrului, amintirile lui Șerban Cioculescu ne poartă prin tot secolul XX, mai ales în colorata lume literară interbelică. Foarte frumoase și relativ sentimentale, în pofida răcelii atribuite criticului, „Șerban cel Rău”, sînt evocările Severinului de la începutul secolului, ale ascendenților autorului. O carte de învățătură fără pedanterie și care poate fi și o excelentă carte de vacanță.



Stanley Crawford
Aventurile unui obsedat sexual
Editura Umberto Art

Nu vă speriați de titlu și nici de numele occidental. Autorul e român de-al nostru și e băiat foarte cumsecade: Dorin Măran, prozator și ziarist. „Stanley” din Calea Moșilor scrie bine și glumeț, cam precipitat, niște povestiri scurte care au același personaj central narator, iubet și cu umor. Desigur, pe coperta a patra, autorul nu uită să-și înscrie niște referințe critice imaginare: *Am fost șocată de cinismul sexual al eroului, dar, în același timp, fascinată de elogiul adus farmecului și senzualității feminine* ar fi zis o anume Patricia McGraw ce nu va fi existat nicicînd. Dar, cît privește calificativul, vorba lui Moromete: *Așa și erea!* E de citit în drum spre destinații estivale și chiar nu-i de lăsat în tren la coborîre.



Iubire cu miros de sărăcie

MIRCEA GHITULESCU

Două nume grele (Horatiu Mălăele și Florin Zamfirescu) pun mână de la mână să ridice pe scenă un mic spectacol pe un text bun scris de Nicole Duțu. „Pe scenă” este un fel de a spune, pentru că spectacolul se joacă pe bitum, adică pe acoperișul Teatrului Național, la „Terasa Motoare”, unde neconformiștii beau bere și lasă în urma lor un infern. *Iubire confort II* de Nicole Duțu pare o piesă amoroasă, dar este, în fond, anti-amoroasă: o comedie amară despre iadul vieții de familie cu norul de minciuni care o sufocă și cu micile probleme care o compromit. Piesa, în două personaje, este jucată de Olimpia Olari, alături de binecunoscutul Gabriel Fătu, care, după un rol excepțional (un pitic perfid) în *Scaunele* de Eugene Ionesco, a dezamăgit susținătorii cu farse de un gust dubios, mult sub media de admitere la teatru, la un post de televiziune. Acțiunea se petrece în garsoniera confort II a unei actrițe de aceeași categorie ca și locuința, una dintre cele care nu vor primi niciodată un rol principal. Ca Nina Zarcinaia din *Pescărușul* lui Cehov din care Nicole Duțu citează consistent și cu folos, pentru că monologul pe care îl debitează Nina de pe Dâmbovița ne ajută să fixăm portretul personajului, asemănările și abaterile de la model. Actrița pare a nu avea alt scop decât să se mărite cât mai repede cu amantul său, funcționarul de bancă Pepe, dar, pentru Nicole Duțu, lucrurile nu sunt niciodată atât de simple cum par. Lasă că în probleme conjugale nici nu este nevoie să forezi cine știe cât de adânc pentru a descoperi dedesubturile. Autoarea descoperă două - trei nivele subterane înainte de a da un verdict final. Pepe este un Don Juan de mahala care mai deține cel puțin două iubite în afara actriței: una pe care o înșeală

spunând că iubește, alta pe care nu o înșeală și îi spune să-l lase în pace. Un mascul atașat de femeia supusă care îi servește masa și îi face mici servicii. Îi place să fie hrănit și se bucură să nu dea bani pe mâncare, probe la care actrița se supune cu evidentă silă. Ar părea că femeia aceasta este demnă de compasiune, dar nu este așa, pentru că ea îl vânează pe funcționarul de la bancă și îl determină să sustragă trei sute de mii de euro cu care ea va pleca departe, în lume, cu Celălalt. Și totuși, este demnă de compasiune pentru că celălalt este chiar soțul ei cu care a pus la cale această mizerabilă farsă ce le permite să plece departe de „această țară cu miros de sărăcie”. Ca regizor, Florin Zamfirescu nu a avut prea multe de adăugat. Și, la urma urmei, ce să adaugi pe acoperișul Teatrului Național, cu pereți de beton și dușumea de bitum? Un paravan și un pat. Poate că nici acestea nu erau necesare, pentru că atmosfera de sărăcie sordidă de care se plânge Nicole Duțu era mai bine servită de cadrul „natural”. De mirare că s-au adus și microfoane pentru amplificare, poate de frica clienților zgomotoși ai barului de la Motoare. Părea o înregistrare Radio și era foarte bine. Nu știm cum ar arăta Gabriel Fătu în *Don Juan* de Tirso de Molina sau de Molière sau de Max Frisch, dar în acest *Don Juan* de cartier scris de Nicole Duțu se descurcă destul de bine pe defecte. Este un *Don Juan* de categoria a treia, mai curând un „Rică fante de Obor”. Cât despre Olimpia Olari în rolul actriței care nu va primi niciodată rolul principal, este clar că este cu atât mai frumoasă și mai talentată cu cât ești mai aproape de ea. Dar și ea, alături de Gabriel Fătu, ne recomandă un text dramatic pasionant, autentic, neostentativ, fără schimonoseli sexiste, numai bun pentru o a doua versiune scenică. Spectacolul este realizat la **Compania Daya** creată de Chris Simion.



Un festival cu filme g(rele)

CĂLIN STĂNCULESCU

Adunând sub titulatura *Filme grele* o mulțime de organizatori, de la Președinția României la MCC și Academia Europeană de Film, a doua ediție a BFF a dezamăgit copios. Dincolo de minusurile tehnicii înregistrate în cele trei spații de proiectie-cinema Eforie, Studio și terasa La motoare,

din comun prin forță și profunzime psihologică a tinerei actrițe Huang Lu.

Debutul cineastului brazilian Chico Texeira cu *Casa lui Alice* își focalizează atenția pe destinul unei femei trecute de vârsta tinereții, care are grijă de o familie dezbinată, ai cărei membri fac prea puțin pentru a menține echilibrul unor relații firești.

Secretul prezentat de cineastul american Thomas Callaway pare a fi modelul unui



Festivalul nu s-a bucurat de o minimă publicitate, care, prin generozitatea sponsorilor, ar fi trebuit a fi cel puțin inteligentă și agresivă, Selecțiile pentru secțiuni, din care n-au lipsit lungmetrajul de ficțiune, programul regional Marea Neagră, documentare, scurtmetraje, precum și selecțiile Europa și Focus, ultima dedicată cinematografiei indiene, au fost realizate de Rada Sestic, selecționeer olandez, Neil Young, jurnalist britanic, și Manuela Cernat, istoric de film. Calitatea destul de fragilă a selecției s-a văzut în palmares, un film chinez luând aproape toate premiile. Din juriile acestui festival n-am reținut decât un singur nume cu rezonanță și autoritate, și anume Moritz de Hadeln, celebrul director al festivalurilor de la Berlin, Locarno, Nyon și Veneția. La festival au mai fost prezenți oaspeți din India, Serbia, Turcia, Slovenia, Marea Britanie etc.

Refugiatul este titlul filmului realizat de Reis Celik, care semnează și scenariul și imaginea, o privire analitică asupra vieții unui emigrant alungat de violențele interetnice în Germania, unde încearcă să se adapteze convențiilor civilizației occidentale. Cum învățăturile prețioase ale dascălului de desen își păstrează sensurile profunde și în cazul unei societăți ostile valorilor morale, eroul nostru va alege o ieșire dramatică din prizonieratul impus de adâncile neînțelegeri prezente în puzzle-ul omenesc semnificat de lumea lagărului de refugiați.

Muntele blestemat, film de autor semnat de Li Yang, atacă un caz real, inspirat de o cutumă veche, încă în actualitate - cumpărarea tinerelor soții, fără ca acestea să aibă posibilitatea opțiunii asupra viitorului lor. Regizorul este tentat să evoce cruzimea unor cutume, care desfid orice urmă de umanitate, răstoarnă cele mai elementare noțiuni de conștiință și sensibilitate. Film apreciat la Cannes sau Edinburgh, *Muntele blestemat* se bucură și de interpretarea ieșită

film negru clasic. Din păcate, realismul dus până la naturalism, teroarea unui secret de familie nu ridică prea mult în ochii spectatorilor drama celor doi protagoniști, Earl și Bucky, care trebuie să facă față și unei reduceri de personal dictate de apariția unor utilaje mult mai performante. Dincolo de o imagine de mare acuratețe și o interpretare în limitele cunoscute ale școlii americane de film mai nimic deosebit în opera unui regizor care se înscrie totuși împotriva curentului hollywoodian.

Micuța Mollie, film semnat de regizorul Peng Tao - China -, este o poveste post-dickensiană, ce propune spectatorilor drama unei micuțe de 11 ani, care este vândută pentru a fi exploatată de așa-ziși părinți. Ca și celălalt film chinez evocat în aceste rânduri, remarcabile mi se par a fi fermitatea și curajul unui cineast de a surprinde aspecte dramatice ale societății contemporane chineze, aspecte deloc edulcorate în viziuni binevoitoare, chiar dacă propaganda oficială pare a fi de altă părere. Răpirile și vânzarea tinerelor fete pentru a deveni sclave sexuale în zone puțin accesibile, complicitatea autorităților cu noii comercianți de carne vie, soarta neagră a copiilor puși să cerșescă pe străzile orașelor sunt oglinzi incomode pentru una dintre cele mai puternice țări din lumea modernă. Cu atât mai salutar mi se pare a fi curajul civic al cineastilor care protestează prin opera lor față de asemenea stări de lucruri. De altfel, filmul *Micuța Mollie* a primit premiile pentru cel mai bun film, cea mai bună regie, cel mai bun debut, cea mai bună imagine, precum și Diploma Criticii acordată de juriul Uniunii Cineaștilor din România.

Sperăm că la viitoarea ediție a acestui festival să fie și ceva public spectator în sălile de cinematografe.

CONSTANTIN STAN

De câte ori văd OTV-ul sau mă gândesc să scriu despre zero țeve, cum mai este alintată bucătăria lui DeDe, îmi vine să încep ca Zoscenko, cu strigătul ăla de mirare, intrigare, jubilație cu care își începe cele mai multe schițe: „Măi, fraților”. Așadar, măi fraților, are băiețușul un talent de a descoperi niște mutre, niște figuri, niște personaje cum cred că nici viața nu și-ar fi putut imagina că le poate crea! Bălănceanca, Mărcuța, „nouă” nu cred să aibă așa ceva. Și, din păcate, nici nu-i vor avea, pentru că și-au găsit casă, masă, poale în cap la OTV. Ce Josefinele, ce Napoleon-ii, ce oglinzile venețiene, ce motoretele – sau mai știu ce se mai cred ăia pe-acolo, pe unde le este locul, să-i vedeți p-ăștia! Măi fraților, dacă vreți să aduceți în derizoriul cel mai de jos, ca să zic așa, orice temă de pe lumea asta, suflați-i-o la ureche lui Dan Diaconescu: extraterestrii, fantomele, încălzirea globală, bomba atomică, asasinarea lui Kennedy, terorismul vor deveni la emisiunea care face rating când toți oamenii normali din țara asta dorm ceva de un comic fără margini. Dacă vrea, Dan Diaconescu poate să aducă acolo pe adevăratul asasin al lui Kennedy, care numai aici, la OTV, va face

dezvăluiri incendiare. Băi fraților, nici nu știți ce pierdeți dacă nu rămâneți până când nu va fi elucidată problema care frământă omenirea: are sau n-are Magda Ciumac un semn pe picior! Iar dacă sunteți firi nevricoase, nu vă sfătuim să stați în fața televizorului, toate puse pe OTV, până la ora în care se va transmite în direct și numai aici venirea fantomelor în casa lui nea Vasile Măceșă din Pocreaca Mare. Vreți să știți cum trăiește Ceaușescu în Coreea (sau Cuba sau Namibia sau Văscăuți)? Numai aici veți afla, senzațional!, „Ceaușescu trăiește bine mersi, avem un martor care ne va face dezvăluiri incendiare despre adevărata viață a lui Ceaușescu de după evenimentele din decembrie '89”. Ei bine, chiar apare unul care începe să spună cum l-a văzut el pe nea Nicu în carne și ciolane, cum i-a făcut bezele și i-a dezvăluit numerele de cont în care și-a pus banii ăia mulți pe care i-a făcut vânzând casete cu execuția lui, cum s-a reapucat de cizmărie și-i mai face câte-o pereche de saboți Elenei, că adidașii ăia pe care-i poartă Issy sau Missy tot de el sunt făcuți, cum îi dă el sfaturi lui Băsescu prin telepatie, că-l mai supără prostata, dar vine doctoru' ăla Oprescu care a

luat primăria, că el l-a pus să candideze, că i-a zis o să ai tot sprijinul meu, dar rămâneți în fața televizorului pentru că invitatul nostru, numai aici la OTV, o să intre în legătură directă cu cel despre care atâta vreme s-a crezut că a fost împușcat la Târgoviște! Fraților, spune toate acestea cu o seninătate de parcă ar zice ‘m-am sculat dimineață, am fost până în fundul grădinii, apoi am adăpat vaca’. Spune toate acestea cu seninătatea cu care fătuca asta zice cam așa: „Tolca a mai omorât trei oameni pe care i-a îngropat într-un parc din Bacău, iar pe Elodia a dus-o la zece kilometri de granița României cu Moldova, da, și pe mine mă bătea, m-a amenințat uite și-acum îmi dă sms-uri că îmi rupe capu' dacă mai spun ceva despre cum omoară el oameni și-i îngroapă noaptea la Râșnov și pe urmă îi mută din cimitire, da, da, uite mă sună, da, tu ești Tolea, lasă, nu te mai prefac că nu ești tu, ce, nu știu, da, da, lasă, păi ce, da, da, ca să vezi”. Între timp, ăia toți din bucătăria-studio de emisie-recepție-sală de primire pacienți, plus ăia care sunt la telefon, vorbesc, onomatopeic când vor să spună ceva, înjurându-se sau amenințându-se când au ceva serios de spus, își ridică picioarele peste nivelul mesei ca să vedem că vocea aia pițigăiată poartă bermude și șlapi, sau chiar se suie pe birou, pe masă, sau ce-o fi fiind aia în jurul căreia stau îngrămădiți uneori și șase-șapte inși care par că au sărit gardul

vreunui stabiliment cu gratii la ferestre, cum a făcut-o marea descoperire a OTV – Magda Ciumac – spre a arăta că poartă chiloți – și chiar arătându-i! Orice subiect de pe lumea asta poate fi transformat într-un spectacol de circ, asta e deviza aducătoare a unei audiențe despre care am ferma convingere că nu se deosebește de invitații-autori ai dezvăluirilor senzaționale de la OTV.

Și, ca să nu stați degeaba, puneți mâna și dați sms-uri răspunzând (contracost, evident) la întrebarea „credeți că Magda Ciumac va veni azi în fustă sau cu pantaloni?”, „Rochia cu care a plecat Elodia de-acasă era roșie cu dungi albe sau albă cu dungi roșii?” La final, rezultatul părerilor specialiștilor care cascade gura la menajeria din studioul Dan Diaconescu direct nici numai contează.

În fond, așa se face rating, se aduce publicitate, se fac banii. Iar banii fac mașini de lux (muuuulte), vile (în țară și străinătate), adică trai nineacă pe ratingul unei crime, al unui incest, al unei povești pline de haz: cum a fost aruncată pe fereastră o adolescentă! Nu-i așa că-i amuzantă? Stați pe aproape, că nici nu știți ce-o să vă distrați!

Mai simplu

Nocturne

STELIAN TĂBĂRAȘ

I s-a atribuit lui Socrate – și a rămas peste vremuri în chip de parabolă – următorul dialog cu tatăl unui viitor elev al său (să fi fost discipolul lui Socrate, cel pe care oracolul de la Delfi tocmai îl numise „cel mai mare om al grecilor”, însemna pe atunci mai mult decât – să spunem – un doctorat de azi la Oxford sau la Harvard): un dialog în care tatăl, aflând cât de mult îl va costa șlefuirea propriei odrasle (se știe că Socrate era și cam zgârcit), a încercat să scadă prețul. I-a spus că fiul său, învățacelul, nu trebuie luat chiar de la început; că

a mai luat lecții de la unul sau altul dintre vestiții sofști. - Aaa, se spune că ar fi ripostat Socrate, iritat. În cazul ăsta, te va costa dublu, fiindcă trebuie mai întâi să-i scot din cap prostiile învățate de la ăia. Aplicate la contemporaneitate, sensurile acestui antic dialog s-ar putea referi și la integrarea României în Europa. Să-i „dezveți” pe români de structurile, mentalitățile, moravurile unei jumătăți de veac de totalitarism, într-adevăr, costă. Mai ales dacă – mai pe ascuns, mai pe față – meditațiile „sofștilor” continuă

în paralel. Bani și eforturi trebuie din belșug pentru revenirea la structurile europene, pentru reinvățarea și reaplicarea legilor europene, cunoașterea valorilor acestora, tocmai pentru a ni le redefini pe ale noastre.

Întors în țară, după studii inculcate cazon la Academia Theresiană din Viena, tânărul Titu Maiorescu i-a uimit pe toți care l-au cunoscut atunci – în primul rând prin extraordinara și frumoasa lui limbă română. Se întrebau de unde o știe atât de bine, atât de corect, el care a învățat acolo doar în germană, greacă, latină, franceză? El, care trebuise să studieze din plin științele pozitive, în conformitate cu programa drastică a instituției de învățământ? El, care nu avusese colegi români, ci convorbise în pauze doar cu fiii de nobili din tot imperiul, ca și din afara lui? Păi, tocmai de acolo! În mintea sa de tânăr eminent funcționaseră neîntrerupt comparația, diferența, analogia. El – la urma urmei – plecase de acasă, din Brașov, cu un bagaj lingvistic nu foarte mare (avea 14 ani) și popular. Dar *româna* lui, ce avea să uimească peste câțiva ani, se precizase ca în teoria cunoașterii prin limite: obții o imagine fie desenându-i contururile, fie hașurând tot ce e în jurul ei. Pentru Maiorescu, socotit „întâiul nostru mare european” (și prin activitatea lui instituțională, politică de mai târziu), universalizarea s-a produs cu (doar) cristalizarea identității românești.

Un exemplu mai pitoresc, mai „spre snoavă” ne oferă Costache Negruzzi în ale sale *Scrieri* (vol.I):

„Un țăran:

- Am să-l dau (pe fiul meu, n.a.) la școală la Iași ca să învețe nemțește, franțuzește, latinește.

- Dar, românește nu? întrebese autorul.

- Ba, și românește. Dar, vezi dumneata, dacă n-o învăța nemțește, franțuzește, n-a înțelege nici românește. Acu' trebuie să știm multe limbi ca să o înțelegem pe a noastră.”

Ca să vezi cum s-au simplificat lucrurile în numai un secol. Acuma nu mai trebuie să știi atâtea...



Ion Vlad, discipol al Naturii

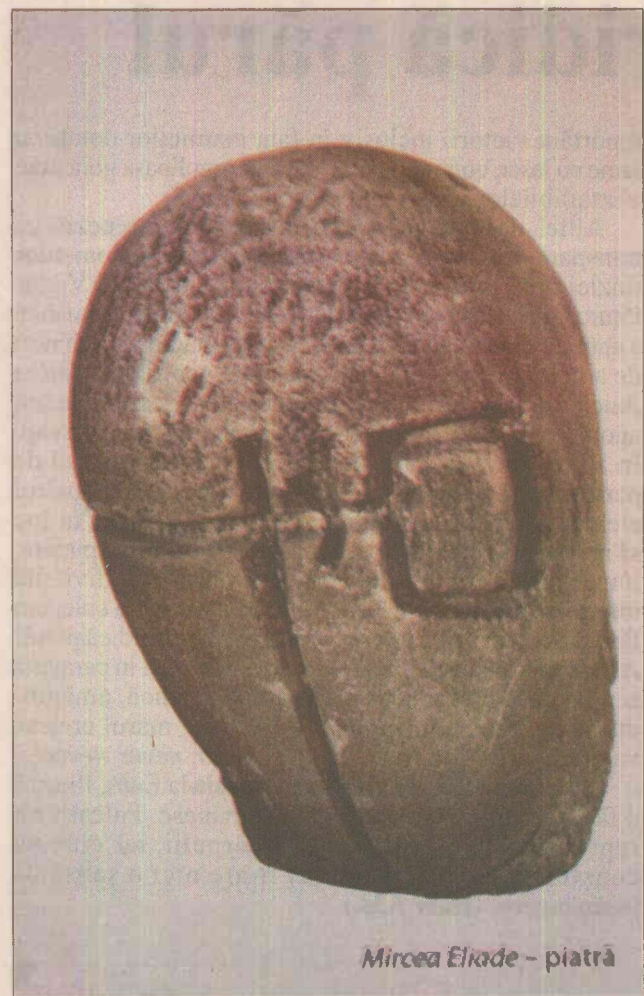
IOLANDA MALAMEN

Încep prin a spune că trăim din nefericire unul din cele mai imprevizibile momente ale spiritualității noastre. Pe de o parte magma mediocrității apăsătoare cu tot arsenalul ei de kitch, prostie, violență ș.a.m.d., pe de altă parte insinuanta vituperare împotriva valorii. Pe de o parte triumful ocultării, al nepăsării, organic, ca o respirație, pe de altă parte prăpastia între cel care produce bunul spiritual și societate. A nu-ți onora ca stat, prin instituții avizate, excepțiile, a lăsa ca destinul unor opere de artă să fie la voia unor gândiri trufașe, mediocre, este greu de înțeles. Încă un „caz”, vine să confirme această stare de lucruri.

Am scris de nenumărate ori, comentînd (fără vreo aspirație sau „culoare politică”) expozițiile-eveniment deschise în cei aproape trei ani de la înființarea Galeriei „Dialog” din Primăria sectorului 2, curatoriată de Ruxandra Garofeanu. Mi-am spus de multe ori: deci se poate. M-am bucurat de fiecare dată alături de publicul constant care adaugă fiecărui vernisaj un plus de moralitate și credibilitate culturală. Nu-mi mai pun copilărești întrebări de genul: „de ce nu dă năvală publicul românesc în librării, la muzica simfonică ș.a.m.d., pentru că răspunsul vine chiar înaintea întrebării. Nu am spaimă că nu se stă la cozi uriașe la ușile galeriilor. Ceea ce mi se pare însă trist este că mai toate aceste manifestări de artă par a trăi doar o zi, după care intră în depresia anonimatului...

Vineri, 11 iulie, un banner uriaș, așezat ca un val pe fațada Primăriei sectorului 2, anunța că la ora 19,00 se va deschide expoziția lui Ion Vlad, „Un mare sculptor uitat”.

30 de lucrări venite din Franța grație efortului persuasiv al lui Pavel Șușară și a lui Copel Moscu, câteva din colecții particulare românești și alte câteva lucrări împrumutate de Muzeul de Artă al României sunt tema acestei expoziții. Puse în valoare excepțional, de ochiul profesionist al Ruxandrei Garofeanu, într-o așezare aș spune aproape simfonică, aduc, după 50 de ani de absență, pentru a doua oară (prima expoziție



Mircea Eliade - piatră



a fost nu de mult la Călărași), în discuție opera unuia din cei mai mari sculptori români: Ion Vlad. Au vorbit Ruxandra Garofeanu, Pavel Șușară, Copel Moscu, și, vizibil emoționat, Neculai Onțanu.

Ion Vlad s-a născut în 1920 la Fetești (ascendența lui fiind transilvană), dar și-a petrecut copilăria și adolescența la Călărași. Începe să deseneze de timpuriu, stimulat și de câteva întâlniri care-i vor marca însuși destinul de sculptor. În 1939 se înscrie la Academia de Belle Arte din București. Împreună cu „îngerul vagabond” -Dimitrie Stelaru, care i-a fost timp de 25 de ani cel mai bun prieten, după cum singur mărturisește, a flanat magnetizat de boema literară prin cafenelele vremii, polarizînd cam toată floarea poeziei, cu frenezia talentului și a tinereții, în libații „de pomină”.

Timp de un an și ceva este elevul maestrului Cornel Medrea. Părăsește în 1945 Bucureștiul pentru Sighișoara, înscriindu-se acolo la Școala Liberă de Arte Plastice. Primește între timp Premiul „Simu”. Părăsește studiile și revine în București. Participă la un concurs și Guvernul francez îi acordă în '47 o bursă. Solicită un pașaport pentru Franța, dar îi este refuzat. Își cumpără o mică fermă la Buftea, unde își face și atelierul. Expune la Saloane, realizează lucrări de artă monumentală (să amintim numai fațada Operei Române). Primește elogiul unanim al criticilor, dar este catalogat de oficiali drept „formalist”. Un timp este profesor de modelaj la Institutul de Arhitectură „Ion Mincu”. În '62 participă la Bienala de la Veneția. Expune foarte mult în afara țării la: Praga, Berlin, Cairo, Alexandria, Atena, Helsinki, Bratislava, Moscova, Varșovia, Budapesta. În 1964, primește „Premiul de Stat”, un premiu care valida în epocă, la cotele valorice cele mai înalte, un artist. Solicită din nou un pașaport pentru Franța și de data asta îl primește. În 1965 părăsește definitiv România.

Primul lui mecena francez este Pierre Cardin, care-i comandă lucrări pentru spațiul Cardin din Paris. Lucrează foarte mult, expune. Devine profesor titular de sculptură și desen la Centrul American din Paris, iar în 1975 este numit profesor suplinitor de desen și sculptură la Sorbona. Expune mult în Franța, apoi în Belgia, Danemarca, Suedia, Norvegia. Își instalează un al doilea atelier la Nisa. În 1991 devine membru de onoare al Academiei Române. Moare în Franța, în 1992.

Este extrem de dificil, ca să nu spun imposibil, ca în câteva fraze să cuprinzi intensitatea și dimensiunea artistică a unui sculptor ca Ion Vlad. Atît viața, cît și opera lui au stat permanent sub semnul unei triade

fabuloase: poezie-tensiune-aspirație. Fie că sunt portrete, fie că sunt bazoreliefuli, compoziții și grupuri statuare, lucrările lui sunt guvernate de o strălucitoare și pasională frumusețe. Nu într-un sens calofil, ci în sensul unei stăruințe purificatoare de linii și volume. Indiferent de materialul în care și-a plămuit lucrările: bronz, ceramică, cupru, ghips, piatră, Ion Vlad le-a înveșmîntat în duhul iubirii, înaripîndu-le și armonizîndu-le, cu grația stilizată a spiritului grecesc sau cu pasiunea setei de nou.

Admirabile portretele în bronz (a se vedea cel al lui Luchian, cel al actorului Storin, al lui Baba), de o interiorizare sacrală, sau portretele lui Eugen Ionesco și Mircea Eliade cînd își simplificase dintr-o toană ludică limbajul sculptural, sau cel al lui Van Gogh („pătat” cu vopsele, aluzie dramatică la „mîncătoare de vopsele”). Un car cu boi cu personaje, minunată operă în bronz, densă și impunătoare, îți taie pur și simplu respirația prin excepționala descifrare în spațiu. Un tors din bronz, realizat înainte de plecarea din țară, o lucrare de o voluptate volubilă amintește de savoare meșteșugului din interbelic românesc. Din ingenuitatea unor atitudini sculptorului extrage umanul fără artificii inutile, tăind în carnea materiei cu o mîna de maestru, rafinate geometrii și solide volume.

Trăind în Franța peste un sfert de secol, asistînd la multe și insidioase mutații în artă, Ion Vlad „s-a molipsit” atît cît îi era suficient ca să-și păstreze frămîntările și zbuciumul meșteșugului, netulburate de ape repezi și vindicative. În ce-l privește, a avut tot timpul cu sine „motivația interioară” să lucreze cu frenezia, cu exaltare, spunînd despre sine: „Eu sunt discipolul Naturii, predestinat să-l copiez mereu pe Dumnezeu”.

Avem în expoziție șansa de-a evalua, în cele câteva zeci de lucrări, preocuparea acestui mare sculptor de-a extrage genuin din sursele și resursele tradiției generoase și izbăvitoare, splendoarea.

„Salvînd învelișul, salvezi și miezul. Salvînd ecoul, salvezi și drumul lui pînă la tine, după cum spunea un înțelept din vechime”.

Unul din cei mai mari sculptori români, revenit după o jumătate de veac în țară, la Călărași și București. Un bun moment pentru reflectarea asupra unui muzeu-Ion Vlad.

Acest număr este ilustrat cu lucrări ale sculptorului Ion VLAD.